

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuju se zaštita i obrada javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva, dostupnost i korištenje gradiva u arhivima, zaštita privatnog arhivskog gradiva, javna arhivska služba te nadležnosti i djelatnost arhiva.

(2) Arhivsko je gradivo od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu.

Svrha Zakona

Članak 2.

Svrha ovoga Zakona je:

- osigurati očuvanje javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva
- podržati tijela javne vlasti u stvaranju i očuvanju javnog dokumentarnog gradiva o svojoj djelatnosti te doprinijeti povjerenju javnosti u njihov rad
- povećati dostupnost i iskoristivost informacija sadržanih u javnom dokumentarnom i arhivskom gradivu
- pružiti potporu u zaštiti i osiguranju dostupnosti privatnog arhivskog gradiva
- osigurati stvaranje, čuvanje i pretvorbu dokumentarnog i arhivskog gradiva u digitalni oblik.

Značenje pojmova

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

- a) *arhiv* je pravna osoba ili ustrojstvena jedinica u pravnoj osobi (arhiv u sastavu) čija je temeljna zadaća čuvati, obrađivati i omogućiti korištenje dokumentarnog i arhivskog gradiva sukladno odredbama ovoga Zakona
- b) *dokumentarno gradivo* su sve informacije zapisane na bilo kojem mediju, koje su nastale, zaprimljene ili prikupljene u obavljanju djelatnosti pravnih i fizičkih osoba te mogu pružiti uvid u aktivnosti i činjenice povezane s njihovom djelatnošću
- c) *javno dokumentarno gradivo* je gradivo nastalo ili prikupljeno djelatnošću tijela javne vlasti

- d) *dokumentarno gradivo u digitalnom obliku* je gradivo u digitalnom obliku zapisa i pohranjeno na strojno čitljivom nosaču informacija, nastalo kao izvorno digitalno gradivo ili pretvorbom gradiva u digitalni oblik
- e) *dokumentarno gradivo u digitalnom obliku za trajno čuvanje* je gradivo čiji je sadržaj zapisan u digitalnom obliku i pohranjen na strojno čitljivom nosaču zapisa pri čemu takav digitalni oblik kao i nosač zapisa osigurava učinkovitu trajnu pohranu i sukladnost tehnološkom razvoju u skladu s ovim Zakonom
- f) *arhivsko gradivo* je odabrano dokumentarno gradivo koje ima trajnu vrijednost za kulturu, povijest, znanost ili druge djelatnosti, ili za zaštitu i ostvarivanje prava i interesa osoba i zajednica, radi čega se trajno čuva
- g) *javno arhivsko gradivo* je odabrano javno dokumentarno gradivo nastalo ili prikupljeno djelatnošću tijela javne vlasti ili je u vlasništvu Republike Hrvatske po bilo kojoj osnovi
- h) *privatno arhivsko gradivo* je arhivsko gradivo nastalo djelovanjem privatnih pravnih i fizičkih osoba, koje nije nastalo u obavljanju javnih ovlasti i javne službe i nije u vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba čiji su oni osnivači ili vlasnici
- i) *tijela javne vlasti* su tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se temeljem posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno iz javnih sredstava, kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo
- j) *stvaratelj gradiva* je tijelo javne vlasti, pravna ili fizička osoba, grupa osoba koja obavlja određenu djelatnost i čijim djelovanjem nastaje dokumentarno i arhivsko gradivo
- k) *vrednovanje* je postupak kojim se utvrđuju rokovi čuvanja dokumentarnoga gradiva te odabire koje dokumentarno gradivo ima svojstvo arhivskog gradiva
- l) *pismohrana* je ustrojstvena jedinica tijela javne vlasti ili pravne osobe u kojoj se odlaže i čuva dokumentarno i arhivsko gradivo do predaje nadležnom arhivu
- m) *informacijski sustav* je skup mjera, postupaka, pravila, tehnologije i osoblja koje omogućavaju stvaranje prihvaćanje, upravljanje i trajno očuvanje pristupa gradivu
- n) *pretvorba gradiva* je postupak prebacivanja gradiva iz jednog oblika ili sustava u drugi, uz očuvanje autentičnosti, integriteta, pouzdanosti i iskoristivosti.

Primjena drugih propisa

Članak 4.

(1) Na zaštitu i očuvanje gradiva koje je proglašeno kulturnim dobrom u pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se zakon i drugi propisi kojima se uređuju zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

(2) Na pitanja u vezi sa zaštitom tajnosti podataka, zaštitom osobnih podataka te prava na pristup informacijama u odnosu na javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo i privatno arhivsko gradivo koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se zakoni i drugi propisi kojima se uređuju zaštita tajnosti podataka, zaštita osobnih podataka i pravo na pristup informacijama.

Rodna jednakost

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. UPRAVLJANJE DOKUMENTARNIM GRADIVOM

Obveza sustavnog upravljanja dokumentarnim gradivom

Članak 6.

(1) Tijelo javne vlasti dužno je:

- osigurati da javno dokumentarno gradivo koje posjeduje bude primjereno zaštićeno, sređeno i opisano te dostupno ovlaštenim osobama u uređenom dokumentacijskom sustavu u skladu s odredbama ovoga Zakona
- osigurati prostore za odlaganje i čuvanje javnog dokumentarnog gradiva
- utvrditi pravila i postupke nastajanja izvornog javnog dokumentarnog gradiva u digitalnom obliku
- osigurati pretvorbu arhivskog gradiva koje je u fizičkom ili analognom obliku u digitalni oblik
- obavještavati nadležni arhiv o svim značajnijim promjenama u vezi s gradivom i omogućiti mu uvid u stanje gradiva.

(2) Uvjeti i način stvaranja, čuvanja, obrade, vrednovanja, pretvorbe u digitalni oblik, izlučivanja i predaje dokumentarnog gradiva te način provjere stručne osposobljenosti za obavljanje poslova u upravljanju dokumentarnim gradivom, kao i uvjete povjeravanja gradiva iz članka 16. ovoga Zakona utvrdit će se pravilnikom o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva koji donosi ministar nadležan za kulturu.

Nedjeljivost javnog arhivskog gradiva

Članak 7.

- (1) Gradivo nastalo djelovanjem i radom tijela javne vlasti ili drugog stvaratelja čini cjelinu (arhivski fond) i u pravilu se ne može dijeliti.
- (2) Dokumentarno gradivo može se dijeliti ili spajati zbog promjene unutarnjeg ustrojstva stvaratelja, prenošenja dijela ili svih njegovih poslova na drugog stvaratelja, zbog preuzimanja dijela ili svih poslova drugog stvaratelja, a uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnog državnog arhiva.
- (3) Tijelo javne vlasti ili osoba koja donosi odluku o podjeli ili spajanju dokumentarnog gradiva dužna je utvrditi korisnika za svaki dio ovako podijeljenog ili spojenog dokumentarnog gradiva koji preuzima obveze zaštite i očuvanja dokumentarnog i arhivskog gradiva koje su za stvaratelja gradiva propisane ovim Zakonom.

Pretvorba gradiva u digitalni oblik

Članak 8.

- (1) Dokumentarno gradivo može se radi zaštite, dostupnosti i u druge svrhe pretvoriti u digitalni oblik sukladno pravilniku iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.
- (2) Pretvorba gradiva iz stavka 1. ovoga članka mora biti obavljena u obliku koji pruža jamstvo u pogledu pouzdanosti i uporabivosti gradiva sukladno ovome Zakonu:
  - da su sačuvana sva bitna svojstva, sastavnice, učinci i uporabivost izvornoga gradiva (očuvanje cjelovitosti gradiva)
  - da je pretvorba gradiva izvršena na način koji pruža razumno jamstvo da nije obavljeno neovlašteno i nedokumentirano dodavanje, mijenjanje ili uklanjanje svojstava gradiva, odnosno pojedinih podataka
  - da je postupak pretvorbe obavljen u skladu s utvrđenim pravilima i da je primjereno dokumentiran u svrhu osiguranja i provjere ispravnosti i kakvoće pretvorbe
  - da je pretvorba gradiva koje je predmetom zaštite autorskog prava izvršena uz poštivanje propisa koji uređuju autorsko pravo
  - da je postupak pretvorbe obavljen u skladu s drugim propisima koji uređuju uvjete i postupke pretvorbe određenih vrsta dokumentarnog gradiva.
- (3) Dokumentarno je gradivo u obliku u koji je pretvoreno jednakovrijedno izvornome gradivu ako je pretvorba u drugi oblik obavljena u skladu s odredbama stavka 2. ovoga članka i pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Način pretvorbe gradiva u drugi oblik, karakteristike tehnologije i postupaka koji pružaju razumno jamstvo da nije bilo neovlaštenog i nedokumentiranoga dodavanja, mijenjanja ili uklanjanja svojstava gradiva, odnosno pojedinih podataka i drugi zahtjevi za očuvanje uporabivosti dokumentarnog gradiva uredit će se pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Uporabivost dokumentarnog gradiva

Članak 9.

(1) Tijelo javne vlasti dužno je osigurati da javno dokumentarno gradivo koje nastaje njegovim radom bude u obliku koji je prikladan za uporabu i pouzdanu pretvorbu u digitalni oblik radi njegovog čuvanja, predaje arhivu i ponovne uporabe.

(2) Tijelo javne vlasti dužno je osigurati cjelovitost javnog dokumentarnog gradiva, a ispravci i dodavanje podataka, na koje fizičke i pravne osobe imaju pravo temeljem drugih propisa, mogu se u javnom dokumentarnom gradivu obaviti samo na način koji omogućuje pouzdan naknadni uvid u to koji su podaci ispravljeni ili dodani.

(3) Tijelo javne vlasti ili druga osoba dužna je prije pretvorbe javnog dokumentarnog gradiva u digitalni oblik prethodno ishoditi potvrdu Hrvatskog državnog arhiva o sukladnosti pravila, tehnologije i postupaka pretvorbe i čuvanja gradiva s odredbama ovoga Zakona te osigurati redovitu provjeru sukladnosti.

(4) Hrvatski državni arhiv dužan je obaviti provjeru sukladnosti iz stavka 3. ovoga članka najmanje jedanput u dvije godine.

(5) Troškove izdavanja potvrde o sukladnosti i provjere sukladnosti iz stavka 3. ovoga članka podmiruje tijelo javne vlasti, odnosno osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanjem potvrde o sukladnosti.

(6) Protiv rješenja Hrvatskog državnog arhiva kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje potvrde iz stavka 3. ovoga članka može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Popis javnog dokumentarnog gradiva s rokovima čuvanja

Članak 10.

(1) Tijelo javne vlasti dužno je za sve vrste gradiva koje nastaje njegovim radom odrediti rok čuvanja te takav popis javnog dokumentarnog gradiva s rokovima čuvanja dostaviti nadležnom državnom arhivu na odobrenje.

(2) U popisu s rokovima čuvanja javnog dokumentarnog gradiva iz stavka 1. ovoga članka treba, za svako područje djelatnosti ili vrstu poslova:

- navesti i po potrebi opisati dokumente, odnosno vrste dokumenata koji nastaju ili se može očekivati da će nastati u obavljanju odgovarajućih poslova
- utvrditi u kojem se obliku i koliko vremena dokumenti trebaju čuvati kod tijela javne vlasti.

(3) Tijelo javne vlasti u čijem se posjedu nalazi i drugo javno dokumentarno gradivo, koje nije na popisu iz stavka 2. ovoga članka, dužno je izraditi i nadležnom državnom arhivu dostaviti na odobrenje popis s rokovima čuvanja toga gradiva.

(4) Nadležni državni arhiv odobrava rješenjem popis s rokovima čuvanja javnog dokumentarnog gradiva iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka.

(5) Nadležni državni arhiv može naknadno rješenjem odrediti da se izmijene pojedini rokovi čuvanja gradiva koji su prethodno odobreni.

(6) Protiv rješenja iz stavaka 4. i 5. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Predaja popisa cjelokupnog gradiva

Članak 11.

(1) Tijelo javne vlasti dužno je nadležnom državnom arhivu dostaviti popise cjelokupnog javnog dokumentarnog i javnog arhivskog gradiva, odnosno ispravke i dopune popisa za dokumentacijske cjeline za koje je popis već dostavljen sukladno članku 10. ovoga Zakona, do kraja godine za prethodnu godinu, osim ako nadležni državni arhiv nije na zahtjev tijela javne vlasti odobrio dulji rok za dostavu podataka.

(2) U popisima iz stavka 1. ovoga članka navode se podaci koji identificiraju jedinice gradiva, podaci o vremenu nastanka, količini, vrsti, obliku i stvaratelju gradiva te podaci o dostupnosti i mogućim ograničenjima prava korištenja.

(3) Nadležni državni arhiv može odobriti da se za pojedine cjeline ili vrste dokumentacije ne dostavljaju podaci iz stavka 2. ovoga članka ili da se dostavljaju samo zbirni podaci ako se radi o dokumentaciji za koju je utvrđeno da se neće trajno čuvati.

(4) Ako se u posjedu tijela javne vlasti nalazi gradivo čije bi navođenje na popisima iz stavka 1. ovoga članka bilo protivno odredbama drugog zakona, za takve se jedinice gradiva na popisu navode identifikator i samo oni podaci koji se prema odredbama drugog zakona mogu dostaviti arhivu.

(5) Sadržaj, oblik i način dostave popisa iz stavka 1. ovoga članka pobliže se uređuje pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Izlučivanje i uništavanje javnog dokumentarnog gradiva

Članak 12.

(1) Javno dokumentarno gradivo u fizičkom obliku kojemu su protekli rokovi čuvanja i nema značenja za tekuće poslovanje stvaratelja gradiva niti svojstvo arhivskog gradiva ili kulturnog dobra, prema odredbama ovoga Zakona može se izlučiti i uništiti.

(2) Javno dokumentarno gradivo iz stavka 1. ovoga članka koje je pretvoreno u digitalni oblik u skladu s ovim Zakonom može se izlučiti i uništiti i prije isteka rokova čuvanja, osim ako ovim Zakonom ili drugim propisom nije drugačije određeno.

(3) Ako je javno dokumentarno gradivo iz stavka 1. ovoga članka predmet zaštite autorskog prava, prilikom uništenja gradiva moraju se poštivati propisi koji uređuju autorsko pravo.

(4) Nadležni državni arhiv rješenjem odobrava tijelu javne vlasti izlučivanje i uništavanje gradiva iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

(5) Tijelo javne vlasti dužno je prilikom uništavanja javnog dokumentarnog gradiva iz stavka 1. ovoga članka postupiti na način koji osigurava zaštitu tajnosti podataka i onemogućuje neovlašteni pristup osobnim podacima.

(6) Protiv rješenja nadležnog državnog arhiva iz stavka 4. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Prestanak rada stvaratelja ili posjednika gradiva

Članak 13.

Tijelo koje donese akt o prestanku rada stvaratelja ili posjednika dokumentarnog i arhivskog gradiva, dužno je odrediti drugo tijelo javne vlasti ili pravnu osobu kao posjednika toga gradiva ili donijeti odluku o osiguranju uvjeta i sredstava za čuvanje i zaštitu gradiva sukladno odredbama ovoga Zakona.

III. ODABIRANJE I PREDAJA JAVNOG ARHIVSKOG GRADIVA ARHIVIMA

Predaja javnog arhivskog gradiva arhivu

Članak 14.

(1) Javno arhivsko gradivo predaje se nadležnom državnom arhivu u roku koji u pravilu nije dulji od 30 godina od njegova nastanka.

(2) Javno arhivsko gradivo u digitalnom obliku predaje se državnom arhivu u pravilu u roku koji nije dulji od 10 godina od njegova nastanka, osim ako drugim zakonom, odnosno podzakonskim aktom donesenim na temelju zakona nisu propisani dodatni uvjeti za čuvanje klasificiranih podataka.

(3) Tijelo javne vlasti dužno je obavijestiti nadležni državni arhiv o javnom arhivskom gradivu koje mu nije predano u roku iz stavaka 1. i 2. ovoga članka te navesti rok u kojem će biti predano.

(4) Javno arhivsko gradivo predaje se nadležnom državnom arhivu sređeno, popisano, u zaokruženim cjelinama, tehnički opremljeno i u digitalnom obliku koji je primjeren za trajno čuvanje.

(5) Državni arhiv može preuzeti gradivo i ako nisu zadovoljeni uvjeti iz stavka 4. ovoga članka, ako je to nužno radi zaštite i spašavanja gradiva.

(6) Troškove predaje, uključujući sređivanje, popisivanje, opremanje i pretvorbu gradiva u digitalni oblik za trajno čuvanje, podmiruje tijelo javne vlasti koje ga predaje arhivu.

(7) U slučaju dvojbe je li neko gradivo arhivsko, muzejsko ili knjižnično, odlučuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno mišljenje nadležnog vijeća prema posebnom zakonu.

Iznimka od obveze predaje arhivskog gradiva arhivu

Članak 15.

(1) Tijelo javne vlasti može se osloboditi obveze predaje javnog arhivskog gradiva nadležnom državnom arhivu ako je gradivo tom tijelu nužno za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti, pod uvjetom da su osigurani uvjeti za primjereno čuvanje i korištenje gradiva.

(2) Odluku o zahtjevu tijela javne vlasti za oslobođenje od obveze predaje gradiva iz stavka 1. ovoga članka donosi nadležni državni arhiv.

(3) Protiv odluke nadležnog državnog arhiva iz stavka 2. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Posebne odredbe o predaji gradiva radi obavljanja djelatnosti

Članak 16.

(1) Javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo je neotuđivo.

(2) Tijelo javne vlasti može svoje javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo predati drugom tijelu javne vlasti kada je to potrebno radi obavljanja djelatnosti tijela kojemu se gradivo predaje.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo može se predati privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi ako je to nužno radi obavljanja djelatnosti koja je povjerena ili prenesena na tu osobu.

(4) Ako je arhivsko gradivo zaštićeno nekim od prava intelektualnog vlasništva, ili sadrži prava različitih nositelja prava, pri čemu je barem jedan nositelj tijelo javne vlasti i/ili Republika Hrvatska, takvo gradivo može se iznimno u svrhu gospodarskog korištenja predati na upravljanje pravnim osobama koje su ovlaštene ostvarivati prava ostalih nositelja prava intelektualnog vlasništva, te bez kojih gospodarsko korištenje ne bi bilo moguće. Tijelo javne vlasti ili Republika Hrvatska putem ministarstva nadležnog za poslove kulture dužno je o takvom gospodarskom korištenju zaključiti odgovarajući ugovor o povjeravanju obavljanja djelatnosti za račun tijela javne vlasti ili Republike Hrvatske, a koji će naročito sadržavati uvjete pod kojima se navedeno gradivo može gospodarski koristiti, rok na koji se ugovor zaključuje, visinu eventualnih troškova obavljanja djelatnosti, te odnos između prava intelektualnog vlasništva koja su sadržana na navedenom arhivskom gradivu.

(5) Tijelo javne vlasti dužno je obavijestiti nadležni državni arhiv o predaji gradiva u slučajevima iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.

(6) Po prestanku razloga iz stavka 2. i 3. ovoga članka tijelo javne vlasti ili osoba kojoj je gradivo predano dužna je nadležnom državnom arhivu predati javno arhivsko gradivo koje se nalazi u njezinom posjedu sukladno članku 14. ovoga Zakona.

Audiovizualna djela

Članak 17.

(1) Producenti audiovizualnih djela namijenjenih javnom prikazivanju koja čine dio audiovizualne baštine, dužni su u prvoj godini prikazivanja audiovizualnog djela predati Hrvatskom državnom arhivu distribucijsku kopiju proizvedenog djela, s odgovarajućom dokumentacijom (scenarij, knjiga snimanja, ispis dijaloga, plakat, izbor fotografija, podaci o autorskom i srodnim pravima).

(2) Godinu dana nakon prvog javnog prikazivanja audiovizualnog djela njegov je producent dužan Hrvatskom državnom arhivu predati izvorno gradivo snimljenog audiovizualnog djela.

(3) Pravna osoba čija je djelatnost uvoz i javno prikazivanje audiovizualnih djela u Republici Hrvatskoj dužna je Hrvatskom državnom arhivu dostaviti popis djela koja je uvezla u prethodnoj godini te reklamni materijal za svako uvezeno djelo (plakat, izbor fotografija).

(4) Ako osoba iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne ispuni propisane obveze, nadležni državni arhiv donijet će po službenoj dužnosti rješenje o predaji gradiva i izvršiti ga na njezin trošak.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba se podnosi ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

IV. KORIŠTENJE JAVNOG ARHIVSKOG GRADIVA

Rokovi dostupnosti gradiva

Članak 18.

(1) Javno arhivsko gradivo dostupno je od njegovog nastanka ako zakonom nije određeno drukčije.

(2) Javno arhivsko gradivo za koje je temeljem zakona utvrđeno ograničenje dostupnosti mogu koristiti samo ovlaštene osobe sukladno propisima kojima je ograničena dostupnost gradiva.

(3) Javno arhivsko gradivo koje sadrži klasificirane i druge tajne podatke dostupno je po isteku roka od 40 godina od nastanka ako drugim zakonom nije određeno drukčije.

(4) Javno arhivsko gradivo koje nije označeno stupnjem tajnosti sukladno propisima kojima se uređuje tajnost podataka, a sadrži projektnu i tehničku dokumentaciju štićenih i vojnih objekata, industrijskih postrojenja, infrastrukturnih objekata i sl. te podatke o prirodnim i strateškim bogatstvima od značaja za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske, a koje je predano u nadležni arhiv, dostupno je po isteku roka od 40 godina od nastanka.

(5) Javno arhivsko gradivo može se dati na korištenje prije isteka rokova iz stavaka 3. i 4. ovoga članka ako je temeljem zakona kojima se uređuje pravo na pristup informacijama i zaštita tajnosti podataka utvrđeno da javni interes, koji se ostvaruje dostupnošću podataka, preteže nad interesima koji se štite ili ako su prethodno poduzete mjere koje osiguravaju zaštitu javnih i privatnih interesa radi kojih je utvrđeno ograničenje dostupnosti, odnosno koje onemogućuju uvid u klasificirane podatke.

Dostupnost gradiva koje sadrži osobne podatke

Članak 19.

(1) Osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje 100 godina od rođenja osobe na koju se osobni podatak odnosi ili nakon smrti osobe na koju se osobni podatak odnosi. Ako datum rođenja i datum smrti osobe nisu poznati ili je njihovo utvrđivanje povezano s nerazmjernim teškoćama i troškovima, osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje 70 godina od nastanka toga gradiva.

(2) Osobni podaci iz stavka 1. ovoga članka su podaci određeni posebnim propisom kojim se uređuje zaštita osobnih podataka.

(3) U slučaju davanja na korištenje javnoga arhivskog gradiva koje sadrži osobne podatke prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, nadležni državni arhiv poduzet će potrebne tehničke mjere radi prikriivanja identiteta osobe na koju se osobni podaci odnose (anonimizacija), a korisnik će potpisati izjavu kojom se obvezuje da neće otkriti identitet osobe na koju se osobni podaci odnose ako mu je poznat na temelju dostupnih podataka.

(4) Osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka:

- ako korištenje arhivskog gradiva zahtijeva osoba na koju se gradivo odnosi ili osoba koju ona ovlasti
- ako je od nastanka namijenjeno javnosti
- ako je osobni podatak osobe na koju se osobni podatak odnosi već postao dostupan javnosti ili je općepoznat
- ako na to pristane osoba na koju se osobni podatak odnosi
- ako je osoba na koju se osobni podatak odnosi sama ili putem druge osobe objavila taj podatak.

(5) Tehničke mjere iz stavka 3. ovoga članka poduzimaju se tako da se izvorno arhivsko gradivo ne ošteti ili uništi te da se nakon isteka roka iz stavka 1. ovoga članka može u cijelosti koristiti.

(6) Korisnik koji smatra da je dostupnost osobnih podataka u javnom arhivskom gradivu ograničena protivno odredbama ovoga članka ima pravo podnijeti zahtjev za prestanak tehničkih mjera zaštite osobnih podataka te je dužan zahtjev obrazložiti.

(7) U slučaju odbijanja zahtjeva iz stavka 6. ovoga članka, ravnatelj nadležnog državnog arhiva u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva donosi pisano obrazloženo rješenje protiv kojeg je dopuštena žalba neovisnom nacionalnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s posebnim zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

Dostupnost gradiva nastalog do 30. svibnja 1990.

Članak 20.

- (1) Javno arhivsko gradivo koje je nastalo do 30. svibnja 1990. godine dostupno je za korištenje bez ograničenja osim gradiva iz članka 18. stavka 4. ovoga Zakona i gradiva propisanog člankom 19. ovoga Zakona.
- (2) Osobni podaci osobe koja je do 30. svibnja 1990. godine obnašala javne dužnosti te bila pripadnik ili suradnik službe sigurnosti, dostupni su bez ograničenja iz stavka 1. ovoga članka u dijelu koji se odnosi na obavljanje te javne dužnosti odnosno službe.
- (3) Svaka osoba čiji se osobni podaci nalaze u javnom arhivskom gradivu iz stavka 1. ovoga članka ima pravo o gradivu koje se na nju odnosi dati pisanu izjavu kojom osporava istinitost ili potpunost svojih osobnih podataka uz navođenje arhivskog fonda i arhivskog gradiva na koje se izjava odnosi.
- (4) Nadležni državni arhiv mora dati na uvid izjavu iz stavka 3. ovoga članka svakom korisniku javnog arhivskog gradiva na koje se izjava odnosi, i to zajedno s tim javnim arhivskim gradivom, a što su djelatnik korisničke službe nadležnoga državnog arhiva i korisnik obvezni potvrditi na preslici izjave upisivanjem nadnevka davanja izjave na uvid i potpisom.

Uvjeti korištenja gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Članak 21.

- (1) Pravo na pristup javnom arhivskom gradivu imaju sve pravne i fizičke osobe pod jednakim uvjetima uvidom ili drugim oblicima korištenja sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (2) Uvid u javno arhivsko gradivo i obavijesna pomagala u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne naplaćuje se.
- (3) Za izradu preslika, umnažanje, objavljivanje i druge oblike korištenja javnog arhivskog gradiva može se odrediti odgovarajuća naknada sukladno pravilniku kojim se uređuje korištenje javnog arhivskog gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (4) Ako su preslike javnog arhivskog gradiva potrebne radi ostvarivanja prava u postupcima oslobođenima od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi, za izradu preslika ne naplaćuje se naknada iz stavka 3. ovoga članka.
- (5) Na korištenje se u pravilu daju snimci javnog arhivskog gradiva.
- (6) Dokumente, potrebne u službene svrhe, arhivi u pravilu daju na korištenje u obliku ovjerovljena preslika.
- (7) Državnim tijelima može se posuditi izvorno javno arhivsko gradivo na određeno vrijeme i uz uvjet da se na trošak toga tijela prethodno izradi zaštitni preslik.

(8) Izvorno javno arhivsko gradivo može se iznimno dati na korištenje ako ne postoje snimci toga gradiva ili ako to zahtijeva znanstvena metoda rada.

(9) Javno arhivsko gradivo može se koristiti za izložbe izvan arhiva, ukoliko su osigurani uvjeti za njegovu zaštitu i sigurnost i uz obvezu da se zaštitno snimi o trošku posuditelja, prije predaje.

(10) Javno arhivsko gradivo može se izvesti ili iznijeti izvan Republike Hrvatske u svrhu izlaganja, ekspertize ili provođenja mjera zaštite, uz odobrenje koje daje ministar nadležan za kulturu rješenjem.

(11) Za nastalu štetu i povredu nečijeg prava učinjenu korištenjem javnog arhivskog gradiva odgovara osoba kojoj je odobreno korištenje gradiva.

(12) Protiv rješenja iz stavka 10. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(13) Uvjeti i način korištenja gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te naknade iz stavka 3. ovoga članka uređuju se pravilnikom o korištenju javnog arhivskog gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji donosi ministar nadležan za kulturu.

Postupak za odobravanje pristupa gradivu u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Članak 22.

(1) Javno arhivsko gradivo u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koristi se na temelju zahtjeva za pristup gradivu.

(2) Korisnik koji traži gradivo ili podatke koji nisu u smislu ovoga Zakona javno dostupni, u zahtjevu za pristup gradivu navodi razloge koji su nužni za utvrđivanje njegova prava na pristup gradivu.

(3) Državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužan je omogućiti pristup gradivu u razumnom roku vodeći računa o žurnosti zahtjeva i o tome da rok za odgovor na korisnikov zahtjev ne može biti dulji od rokova koji su utvrđeni zakonom kojim se uređuje pravo na pristup informacijama.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može odrediti i dulji razuman rok nakon isteka kojega će gradivo biti dostupno za pristup korisniku ako je gradivo u takvu stanju da bi pristupom prije poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite moglo doći do oštećenja ili gubitka bitnih svojstava gradiva.

(5) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka rješenjem odlučuje državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(6) Protiv rješenja državnog arhiva i arhiva jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 5. ovoga članka može se podnijeti žalba Povjereniku za informiranje u roku od 15 dana od dostave rješenja.

(7) Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

V. PRIVATNO ARHIVSKO GRADIVO

Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva

Članak 23.

(1) Privatno arhivsko gradivo koje ima poseban značaj za povijest, znanost i kulturu upisuje se u Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva temeljem rješenja Hrvatskog državnog arhiva.

(2) Vlasnici ili posjednici privatnog dokumentarnog i arhivskog gradiva koje je od osobitog značaja za povijest Domovinskog rata, a nije prema odredbama zakona koji uređuje prikupljanje, zaštitu i istraživanje dokumentacije o Domovinskom ratu predano nadležnoj ustanovi, dužni su prijaviti to gradivo radi upisa u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka.

(3) U Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva upisuju se sljedeći podaci:

- tvrtka i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište vlasnika i posjednika te ime, prezime i prebivalište odgovorne osobe
- osnovni podaci o stvaratelju arhivskog gradiva
- kratki opis sadržaja, datum nastanka, vrsta i količina gradiva
- osnovni podaci o mjestu i uvjetima čuvanja gradiva te uvjetima njegova korištenja
- datum upisa te oznaka i datum rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra, ako je takvo rješenje doneseno.

(4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Obveze vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva

Članak 24.

(1) Vlasnici ili posjednici privatnog arhivskog gradiva koji čuvaju arhivsko gradivo ili pojedinačne dokumente trajne vrijednosti, obvezni su:

- obavijestiti nadležni državni arhiv o posjedovanju gradiva
- čuvati gradivo i poduzimati mjere potrebne za njegovo sigurno čuvanje i zaštitu
- srediti gradivo i izraditi popis
- dopustiti ovlaštenoj osobi nadležnoga državnog arhiva da pregleda gradivo i po potrebi provede sigurnosno snimanje.

(2) Ako vlasnik ili posjednik privatnog arhivskog gradiva nije u mogućnosti srediti gradivo i izraditi popis, dužan je dopustiti nadležnom državnom arhivu da to učini o svom trošku.

(3) U slučaju pretvorbe gradiva iz stavka 1. ovoga članka u digitalni oblik, vlasnici ili posjednici privatnog arhivskog gradiva obvezni su pridržavati se pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Kršenje obveze čuvanja privatnog arhivskog gradiva

Članak 25.

(1) Ako vlasnik ili posjednik privatnog arhivskog gradiva nemarno ili nestručno čuva gradivo, tako da postoji opasnost da ono bude oštećeno ili uništeno, pa ni nakon opomene nadležnoga državnog arhiva u ostavljenom roku ne osigura uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivskog gradiva, nadležni državni arhiv može rješenjem odrediti da se arhivsko gradivo preda arhivu na čuvanje dok vlasnik ili posjednik ne dokaže da je osigurao propisane uvjete.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba se podnosi ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Izvoz ili iznošenje privatnog arhivskog gradiva

Članak 26.

(1) Vlasnici ili posjednici privatnog arhivskog gradiva, koji namjeravaju svoje gradivo izvesti ili iznijeti iz Republike Hrvatske, dužni su, bez obzira jesu li upisani u Upisnik iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona, zatražiti odobrenje koje rješenjem izdaje ministar nadležan za kulturu.

(2) Ministar nadležan za kulturu može odobriti izvoz ili iznošenje privatnog arhivskog gradiva iz Republike Hrvatske nakon pribavljenog mišljenja nadležnog državnog arhiva.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Promet privatnim arhivskim gradivom

Članak 27.

(1) Državni arhivi imaju pravo prvokupa arhivskog gradiva u privatnom vlasništvu.

(2) Vlasnici privatnog arhivskog gradiva koji žele prodati svoje arhivsko gradivo, dužni su ga najprije ponuditi nadležnom državnom arhivu na čijem području imaju svoje sjedište, odnosno prebivalište. U ponudi moraju navesti cijenu i druge uvjete prodaje.

(3) Nadležni državni arhiv koji ne želi koristiti svoje pravo prvokupa dužan je u roku od 30 dana od dana prijama ponude, o ponudi izvijestiti Hrvatski državni arhiv, koji se u roku od narednih 30 dana mora očitovati o ponudi.

(4) Ako ponuda ne bude prihvaćena u roku od 60 dana od njene predaje nadležnom državnom arhivu, vlasnik može svoje arhivsko gradivo prodati drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi nadležnom državnom arhivu i pod uvjetima koji za kupca nisu ni u čemu povoljniji od uvjeta sadržanih u ponudi nadležnom državnom arhivu.

(5) Pravni posao sklopljen suprotno odredbama stavaka 2. i 4. ovoga članka ništetan je.

Korištenje privatnog arhivskog gradiva

Članak 28.

- (1) Privatni arhivi i drugi posjednici privatnog arhivskog gradiva upisani u Upisnik iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona dužni su utvrditi uvjete korištenja njihova arhivskog gradiva.
- (2) Za arhivsko gradivo iz stavka 1. ovoga članka za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra u pogledu dostupnosti primjenjuju se odgovarajuće odredbe propisa o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Arhivsko gradivo vjerskih zajednica

Članak 29.

- (1) Na zaštitu i očuvanje arhivskog gradiva vjerskih zajednica, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje privatno arhivsko gradivo.
- (2) Vjerske zajednice mogu radi osiguranja skrbi o gradivu iz stavka 1. ovoga članka, sklopiti sporazum s nadležnim državnim arhivom.

VI. ARHIVSKA SLUŽBA

Javna arhivska služba

Članak 30.

- (1) Javnu arhivsku službu obavljaju državni arhivi i arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (2) Sustav arhiva Republike Hrvatske čine Hrvatski državni arhiv, područni državni arhivi, arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te privatni i specijalizirani arhivi.

Privatni i specijalizirani arhivi

Članak 31.

- (1) Privatni i specijalizirani arhivi (sveučilišni arhivi, gospodarski arhivi, arhivi vjerskih zajednica, arhivi banaka i dr.) mogu prikupljati i čuvati dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom svojih osnivača i drugih domaćih pravnih i fizičkih osoba.
- (2) Specijalizirani arhivi koji se osnivaju za zaštitu, obradu i korištenje javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva, kao i privatni arhivi, mogu se osnovati na temelju pribavljene prethodne suglasnosti ministra nadležnog za kulturu.
- (3) Privatni i specijalizirani arhivi imaju stručno vijeće i druga tijela propisana zakonom.

Nadležnost arhiva

Članak 32.

(1) Hrvatski državni arhiv nadležan je za dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom stvaratelja dokumentarnog i arhivskog gradiva koji su djelovali ili djeluju na čitavom ili većem dijelu područja Republike Hrvatske, odnosno koji imaju značaj za Republiku Hrvatsku u cjelini.

(2) Područni državni arhivi nadležni su za dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom stvaratelja dokumentarnog i arhivskog gradiva koji su djelovali ili djeluju na području jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i čija je djelatnost značajna prvenstveno za to područje.

(3) Arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležni su za javno dokumentarno i arhivsko gradivo koje je nastalo djelovanjem ili je u posjedu tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te javnih ustanova i drugih pravnih osoba čije su one osnivači ili vlasnici.

(4) Nadležnost arhiva utvrđuje se aktom o osnivanju sukladno odredbama ovoga Zakona.

Hrvatski državni arhiv

Članak 33.

(1) Hrvatski državni arhiv, kao središnji i matični arhiv:

- vodi i koordinira Sustav arhiva Republike Hrvatske
- donosi smjernice, preporuke i upute u vezi sa stručnim radom u arhivima te čuvanjem, zaštitom i upravljanjem javnim dokumentarnim i arhivskim gradivom izvan arhiva
- pruža stručnu pomoć i skrbi za unaprjeđenje stručnog rada u arhivima
- daje mišljenje o programima rada državnih arhiva
- priprema i usklađuje provedbu zajedničkih programa razvoja djelatnosti te drugih oblika suradnje u javnoj arhivskoj službi
- skrbi za osposobljavanje i stručno usavršavanje na području upravljanja dokumentarnim i arhivskim gradivom
- prikuplja podatke i dokumentaciju o arhivskome gradivu u inozemstvu koje je od značaja za Republiku Hrvatsku
- donosi ogledne popise s rokovima čuvanja dokumentarnog gradiva za pojedina područja djelatnosti ili pojedine vrste poslova, nakon provedenog savjetovanja s javnošću.
- uspostavlja i upravlja informacijskim sustavom za trajno osiguranje pristupa i mogućnosti korištenja gradiva preuzetog u digitalnom obliku
- obavlja druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) U sastavu Hrvatskog državnog arhiva djeluje nacionalni filmski arhiv.

Djelatnost državnih arhiva

Članak 34.

(1) Državni arhivi obavljaju sljedeće poslove:

- vode evidencije i dokumentaciju o javnom dokumentarnom i javnom arhivskom gradivu tijela javne vlasti u svojoj nadležnosti
- pružaju podršku tijelima javne vlasti u čuvanju, zaštiti, obradi, vrednovanju, odabiranju i izlučivanju javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva
- obavljaju stručni nadzor nad gradivom u posjedu tijela javne vlasti u svojoj nadležnosti te nad privatnim arhivskim gradivom
- skrbe za gradivo u arhivu, njegov integritet, dostupnost i iskoristivost, obavljaju restauraciju, konzervaciju i snimanje gradiva te provode i druge mjere zaštite gradiva
- preuzimaju, obrađuju i digitaliziraju javno arhivsko gradivo u okviru svoje nadležnosti, prikupljaju i obrađuju privatno arhivsko gradivo
- omogućuju i potiču korištenje arhivskog gradiva
- priređuju izložbe, predavanja i druge oblike predstavljanja arhivskog gradiva i arhivske djelatnosti javnosti
- bave se znanstvenim i stručnim radom na području informacijskih znanosti, povijesti i drugih bliskih disciplina
- istražuju arhivsko gradivo u inozemstvu koje se odnosi na hrvatsku povijest i iseljenišтво
- organiziraju programe osposobljavanja i stručnog usavršavanja
- objavljuju arhivsko gradivo i druge publikacije
- obavljaju druge poslove određene ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Državni arhivi mogu tijelima javne vlasti i drugim pravnim i fizičkim osobama pružati stručnu pomoć i usluge u upravljanju njihovim gradivom.

Nadzor nad radom stvaratelja, vlasnikom ili posjednikom gradiva

Članak 35.

(1) Stručni nadzor nad upravljanjem javnim dokumentarnim i javnim arhivskim gradivom tijela javne vlasti obavlja nadležni državni arhiv.

(2) Tijelo javne vlasti dužno je nadležnom državnom arhivu omogućiti obavljanje stručnog nadzora nad upravljanjem javnim dokumentarnim i javnim arhivskim gradivom.

(3) Nadležni državni arhiv koji obavlja stručni nadzor utvrđuje udovoljava li način upravljanja gradivom odredbama ovoga Zakona i stručnim normama te daje preporuke za unaprjeđenje sustava upravljanja gradivom, odnosno za uklanjanje nedostataka u određenom roku.

(4) Nadležni državni arhiv izdat će rješenje o otklanjanju nedostataka:

- ako uočeni nedostaci nisu otklonjeni u određenom roku
- ako je gradivo izloženo opasnosti od oštećenja, gubitka ili nestanka.

(5) Ako tijelo javne vlasti ne provede mjere zaštite gradiva u roku određenom rješenjem iz stavka 4. ovoga članka, provest će ih nadležni državni arhiv na trošak tijela javne vlasti.

(6) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

(7) Odredbe ovoga članka primjenjuju se na vlasnike i posjednike privatnog dokumentarnog i arhivskog gradiva.

Evidencije u arhivima

Članak 36.

(1) Arhivi vode:

- knjigu primljenoga gradiva
- knjigu pohranjenoga gradiva
- popis arhivskih fondova i zbirki u arhivu (opći inventar)
- popise gradiva za pojedine fondove i zbirke u arhivu
- evidenciju o korištenju gradiva u arhivu.

(2) Pored evidencija iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski državni arhiv vodi:

- Registar arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske
- Upisnik arhiva
- Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva
- Popis stvaratelja dokumentarnog i arhivskog gradiva u nadležnosti arhiva.

(3) Evidencije iz stavka 1. podstavaka 1., 3. i 4. te evidencije iz stavka 2. ovoga članka objavljuju se u strojno čitljivom obliku.

(4) Pravilnik o vođenju evidencija iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi ministar nadležan za kulturu.

Osnivanje arhiva

Članak 37.

(1) Državne arhive osniva Republika Hrvatska.

(2) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati svoj arhiv.

(3) Više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati zajednički arhiv, a međusobne odnose urediti ugovorom.

(4) Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne osnuje svoj arhiv, poslove iz članka 32. stavka 3. ovoga Zakona o njenom trošku obavlja područni državni arhiv nadležan za područje te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(5) Specijalizirane i privatne arhive mogu osnivati druge pravne i fizičke osobe, sukladno odredbama ovoga Zakona i drugih propisa.

(6) Arhiv u sastavu osniva pravna osoba kao svoju podružnicu, odnosno kao svoju ustrojstvenu jedinicu.

Uvjeti za osnivanje arhiva

Članak 38.

(1) Arhiv se može osnovati ako je:

- osiguran potreban i primjeren radni i spremišni prostor, te odgovarajuća oprema
- osiguran rad stručnoga arhivskog osoblja
- osigurana novčana sredstva za osnivanje i početak rada arhiva, kao i sredstva za njegov rad.

(2) Postojanje uvjeta za osnivanje arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te specijaliziranih i privatnih arhiva, utvrđuje rješenjem ministarstvo nadležno za poslove kulture.

(3) Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove kulture iz stavka 2. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

(4) Ministar nadležan za kulturu donosi pravilnik kojim se propisuju uvjeti smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, te broj i struktura stručnog osoblja arhiva.

Sredstva za rad arhiva

Članak 39.

(1) Sredstva za rad državnih arhiva osiguravaju se u državnom proračunu.

(2) Sredstva za rad ostalih arhiva osiguravaju njihovi osnivači.

(3) Prostor za rad i spremišni prostor područnih državnih arhiva osiguravaju gradovi u kojima arhiv ima svoje sjedište, a opremu im osigurava Republika Hrvatska.

(4) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje nisu osnovale svoje arhive i svoje gradivo predaju državnom arhivu, snose troškove preuzimanja, smještaja, čuvanja, obrade i zaštite svoga arhivskog gradiva.

(5) Uzajamne obveze iz stavka 4. ovoga članka utvrđuju se ugovorom između državnog arhiva i jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave čije se gradivo čuva u državnom arhivu.

(6) Sredstva za rad arhiva osiguravaju se i приходима od obavljanja djelatnosti arhiva i na drugi način u skladu sa zakonom.

Prestanak rada arhiva

Članak 40.

(1) Odluku o prestanku rada arhiva donosi osnivač arhiva iz članka 37. stavaka 2., 3. i 5. ovoga Zakona uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove kulture.

(2) Odlukom o prestanku rada arhiva iz stavka 1. ovoga članka određuje se tko preuzima dokumentarno i arhivsko gradivo arhiva koji je prestao s radom.

Upravljanje državnim arhivom

Članak 41.

(1) Državnim arhivom koji je osnovan kao pravna osoba upravlja ravnatelj arhiva.

(2) Ravnateljem državnog arhiva, temeljem predloženog programa rada, može se imenovati osoba koja ima završen sveučilišni diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, najmanje tri godine rada u arhivu ili najmanje pet godina rada u području kulture, znanosti i obrazovanja, te položen stručni ispit iz arhivske struke, odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava druge uvjete utvrđene statutom arhiva.

(3) Ravnateljem iz stavka 2. ovoga članka može se imenovati i osoba koja nije položila stručni ispit iz arhivske struke, ako se na temelju dosadašnjeg rada može očekivati da će s uspjehom voditi državni arhiv i uz obvezu polaganja stručnog ispita u roku od osamnaest mjeseci od dana imenovanja.

(4) Ravnatelja Hrvatskog državnog arhiva imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za kulturu.

(5) Ravnatelje područnih državnih arhiva imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu.

(6) Ravnatelje ostalih arhiva imenuje i razrješava osnivač.

(7) Ravnatelji arhiva imenuju se na četiri godine na temelju javnog natječaja i mogu biti ponovno imenovani.

Upravno vijeće

Članak 42.

(1) Državni arhivi s više od dvadeset zaposlenika imaju upravno vijeće koje obavlja sljedeće poslove:

- donosi program rada arhiva i nadzire njegovo izvršavanje

- usvaja financijski plan
- donosi izvješće o izvršenju programa rada arhiva
- donosi izvješće o izvršavanju godišnjeg financijskog plana
- donosi statut arhiva uz suglasnost osnivača
- daje osnivaču i ravnatelju arhiva prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima
- obavlja druge poslove određene zakonom ili statutom arhiva.

(2) Upravno vijeće ima pet članova od kojih četiri imenuje osnivač državnog arhiva, a jednog biraju zaposlenici sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi.

(3) Za člana upravnog vijeća osnivač državnog arhiva može imenovati osobu koja ima završen sveučilišni diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, te tri godine rada.

(4) Način rada Upravnog vijeća pobliže se uređuje statutom arhiva.

Stručno vijeće arhiva

Članak 43.

(1) Arhivi imaju stručno vijeće.

(2) Stručno vijeće raspravlja o stručnim pitanjima rada arhiva, razmatra i predlaže programe rada, razmatra izvješća o radu, daje mišljenja i prijedloge u vezi s načinom i organizacijom obavljanja poslova iz djelatnosti arhiva, razvojem djelatnosti te obavlja i druge stručne poslove u skladu sa statutom arhiva.

(3) Član stručnog vijeća arhiva može biti zaposlenik arhiva koji ima završen najmanje preddiplomski sveučilišni ili stručni studij ili s njim izjednačen studij.

(4) Sastav stručnoga vijeća utvrđuje se statutom arhiva, odnosno pravne osobe u čijem se sastavu arhiv nalazi.

Voditelj arhiva u sastavu

Članak 44.

(1) Arhiv u sastavu ima voditelja.

(2) Voditelj arhiva u sastavu pravne osobe kojoj je osnivač Republika Hrvatska mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj državnog arhiva, a voditelj arhiva u sastavu pravne osobe kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora imati obrazovanje propisano člankom 41. stavkom 2. ovoga Zakona.

(3) Voditelj arhiva iz stavka 2. ovoga članka imenuje i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je arhiv.

Stručno osoblje u arhivima

Članak 45.

- (1) Stručne poslove u arhivima obavlja stručno osoblje u arhivskim i drugim stručnim zvanjima.
- (2) Ministar nadležan za kulturu donosi rješenje o stjecanju viših stručnih arhivskih zvanja i drugih viših zvanja u arhivskoj struci u skladu s odredbama pravilnika iz stavka 4. ovoga članka uz stručno mišljenje Hrvatskog arhivskog vijeća.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.
- (4) Stručna arhivska zvanja i druga zvanja u arhivskoj struci te uvjete i način njihova stjecanja propisuje pravilnikom ministar nadležan za kulturu.

Upravni i stručni nadzor nad radom arhiva

Članak 46.

- (1) Upravni nadzor nad radom arhiva čiji je osnivač Republika Hrvatska obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture.
- (2) Upravni nadzor nad radom ostalih arhiva obavljaju uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave, odnosno ured Grada Zagreba nadležan za poslove kulture.
- (3) Stručni nadzor nad radom Hrvatskog državnog arhiva obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture.
- (4) Stručni nadzor nad radom područnih državnih arhiva i arhiva kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obavlja Hrvatski državni arhiv, a stručni nadzor nad radom privatnih i specijaliziranih arhiva obavljaju nadležni državni arhivi.

Hrvatsko arhivsko vijeće

Članak 47.

- (1) Hrvatsko arhivsko vijeće je savjetodavno tijelo ministra nadležnog za kulturu koje obavlja savjetodavne i stručne poslove u arhivskoj djelatnosti prema odredbama ovoga Zakona, a osobito:
  - raspravlja o općim pitanjima iz arhivske djelatnosti, daje preporuke i mišljenja o unaprjeđenju djelatnosti
  - potiče unaprjeđenje normi i propisa od značaja za arhivsku djelatnost
  - razmatra i predlaže programe razvoja arhivske djelatnosti
  - razmatra programe rada i godišnja izvješća o radu državnih arhiva
  - daje mišljenje o potrebi i uvjetima za osnivanje arhiva
  - daje ministru nadležnom za kulturu mišljenje o stjecanju viših stručnih arhivskih zvanja i drugih viših zvanja u arhivskoj struci
  - obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

- (2) Hrvatsko arhivsko vijeće ima sedam članova od kojih je jedan predsjednik Vijeća.
- (3) Predsjednika i druge članove Hrvatskog arhivskog vijeća imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu. Za predsjednika i druge članove Hrvatskog arhivskog vijeća mogu se imenovati osobe koje su istaknuti stručnjaci u području arhivske djelatnosti.
- (4) Ministar nadležan za kulturu pokreće postupak imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga arhivskog vijeća pozivom arhivima, strukovnim udrugama i drugim osobama povezanim s arhivskom djelatnošću da podnesu pisane i obrazložene prijedloge osoba za izbor predsjednika i članova Hrvatskoga arhivskog vijeća.
- (5) Javni poziv iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove kulture, a rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 15 dana od dana objave javnog poziva.
- (6) Mandat članova Hrvatskoga arhivskog vijeća traje četiri godine.
- (7) Hrvatsko arhivsko vijeće donosi poslovnik o svome radu.
- (8) Stručne i administrativne poslove za Hrvatsko arhivsko vijeće obavljaju stručne službe ministarstva nadležnog za poslove kulture.

Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti

Članak 48.

- (1) Aktivnosti i mjere kojima će se osigurati uvjeti za daljnji razvoj arhivske djelatnosti u skladu s ciljevima i odredbama ovoga Zakona uredit će se Nacionalnim planom razvoja arhivske djelatnosti.
- (2) Plan iz stavka 1. ovoga članka donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za poslove kulture.

VII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 49.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja obavi pretvorbu gradiva u digitalni oblik bez potvrde Hrvatskog državnog arhiva o sukladnosti pravila, tehnologije i postupaka pretvorbe i čuvanja gradiva s odredbama ovoga Zakona (članak 9. stavak 3.)
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 kuna.
- (3) Ako prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 50.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

- javno arhivsko ili dokumentarno gradivo preda tijelu javne vlasti ili privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi, a ne obavijesti o tome nadležni državni arhiv (članak 16. stavak 5.)
- kao producent audiovizualnih djela Hrvatskom državnom arhivu ne preda distribucijsku kopiju proizvedenog djela s odgovarajućom dokumentacijom u prvoj godini prikazivanja djela ili ne preda izvorno gradivo snimljenog audiovizualnog djela Hrvatskom državnom arhivu godinu dana nakon prvog javnog prikazivanja djela (članak 17. stavci 1. i 2.)
- kao vlasnik ili posjednika privatnog arhivskog gradiva niti nakon opomene nadležnog državnog arhiva u ostavljenom roku ne osigura uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivskog gradiva (članak 25. stavak 1.)

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.

(3) Ako prekršaj iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena propisa

Članak 51.

Postupci započeti prema odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 105/97, 64/00, 65/09, 125/11 i 46/17) dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Usklađivanje akata

Članak 52.

(1) Državni arhivi dužni su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoj rad, poslovanje i opće akte s odredbama ovoga Zakona.

(2) Tijela javne vlasti dužna su opće akte, kojima se uređuju pitanja od značaja za upravljanje javnim dokumentarnim i arhivskim gradivom, uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od stupanja na snagu pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Donošenje provedbenih propisa

Članak 53.

(1) Ministar nadležan za kulturu donijet će u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 6. stavka 2., članka 21. stavka 13., članka 36. stavka 4., članka 38. stavka 4. i članka 45. stavka 4. ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se:

- Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva (Narodne novine, broj 67/99)
- Pravilnik o predaji arhivskoga gradiva arhivima (Narodne novine, broj 90/02)
- Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva (Narodne novine, broj 90/02)
- Pravilnik o evidencijama u arhivima (Narodne novine, br. 90/02 i 106/07)
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (Narodne novine, br. 63/04 i 106/07)
- Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja arhiva (Narodne novine, broj 65/04)
- Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u arhivskoj struci (Narodne novine, broj 107/10)
- Pravilnik o stručnom usavršavanju i provjeri stručne osposobljenosti djelatnika u pismohranama (Narodne novine, broj 93/04).

Donošenje plana

Članak 54.

Ministarstvo nadležno za poslove kulture predložit će Vladi Republike Hrvatske donošenje Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti iz članka 48. ovoga Zakona u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Računanje rokova

Članak 55.

Za arhivsko gradivo koje je nastalo prije stupanja na snagu ovoga Zakona, rok iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona počinje teći danom stupanja na snagu pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Stručna zvanja stečena prema ranijim propisima

Članak 56.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju stručne poslove u arhivima nastavljaју s radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Osiguranje dostupnosti gradiva do predaje nadležnom arhivu

Članak 57.

Stvaratelji i imatelji javnoga arhivskog gradiva nastalog do 30. svibnja 1990. godine dužni su osigurati njegovu dostupnost sukladno odredbama ovoga Zakona do predaje toga gradiva nadležnom državnom arhivu.

Prestanak važenja Zakona

Članak 58.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 105/97, 64/00, 65/09, 125/11 i 46/17).

Stupanje na snagu ovoga Zakona

Članak 59.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine br. 105/97, 64/00, 65/09, 125/11 i 46/17) uređen je režim zaštite javnog i privatnog arhivskog gradiva, nekadašnji povijesni arhivi ustrojeni su u mrežu državnih arhiva, a predviđeno je i osnivanje arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, specijaliziranih i privatnih arhiva.

U sustavu arhiva u Republici Hrvatskoj djeluju Hrvatski državni arhiv kao središnja, matična ustanova za arhivsku djelatnost, 17 područnih državnih arhiva te Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata kao specijalizirani arhiv. Navedeni arhivi imaju status pravne osobe s javnim ovlastima u provedbi Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Osnovni zadaci arhiva su redovito preuzimanje novoga dokumentarnog gradiva koje nastaje radom državnih tijela i drugih javnih službi, te zaštita, obrada, osiguranje dostupnosti i poticanje korištenja arhivskog gradiva. Arhivi svojim djelovanjem doprinose očuvanju kulturne i povijesne baštine, osiguravaju dostupnost informacija o radu javnih službi te pružaju pomoć javnim službama u obradi, vrednovanju i upravljanju dokumentacijom kako bi se ista sačuvala i korisnicima osigurao što lakši pristup istoj.

Od donošenja navedenog Zakona došlo je do značajnih promjena u okruženju u kojem djeluju arhivi, koje utječu na način na koji arhivsko gradivo nastaje, na mogućnosti njegova korištenja i na njegovo dugoročno očuvanje. Tijela javne vlasti i drugi stvaratelji dokumentarnog i arhivskog gradiva u znatnoj su mjeri digitalizirali svoje poslovanje i usluge koje pružaju građanima i pravnim subjektima te stvaraju izvorno elektroničko gradivo u raznovrsnim informacijskim sustavima i oblicima. Razina umreženosti koju su omogućile informacijske i komunikacijske tehnologije omogućuje povezivanje i integraciju informacijskih sustava, dijeljenje i učinkovito ponovno korištenje informacija u javnom sektoru te osjetno brži i jednostavniji pristup informacijama.

Kao i svako drugo dokumentarno i arhivsko gradivo, i elektroničko je gradivo potrebno primjereno zaštititi te osigurati njegovo trajno očuvanje i iskoristivost. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine odnosi se i na ovo gradivo, no postupke i obveze stvaratelja navedenog gradiva i samih arhiva u očuvanju gradiva uređuje imajući u vidu prvenstveno klasične oblike dokumentarnog i arhivskog gradiva na papiru. Gradivo u elektroničkom obliku nastaje i čuva se u uvjetima stalnog razvoja informacijskih tehnologija i njihova zastarijevanja te je, da bi moglo biti trajno sačuvano u pouzdanom i iskoristivom obliku, nužno urediti posebne zahtjeve i postupke za njegovo čuvanje i obradu prije i nakon predaje arhivu, posebice postupak pretvorbe gradiva u digitalni oblik za dugoročno čuvanje, bilo da se provodi kod stvaratelja gradiva prije predaje arhivu ili u arhivu kao jedna od mjera za dugoročno očuvanje iskoristivosti gradiva. Uređenje postupka pretvorbe dokumentarnog gradiva u oblik za dugotrajno čuvanje i pravnog statusa gradiva u obliku u koji je pretvoreno jedan je od preduvjeta za sustavno preuzimanje u arhiv dokumentarnog gradiva u digitalnom obliku.

U interesu je i korisnika i stvaratelja arhivskog gradiva da arhivi preuzimaju gradivo u razmjerno kratkom roku nakon što prestane biti potrebno u redovitom poslovanju stvaratelja

gradiva. Zbog nedostatka prostora arhivi u Republici Hrvatskoj nisu preuzeli razmjerno veliku količinu gradiva kojemu je istekao rok za preuzimanje u arhiv, tako da postupak pretvorbe gradiva u digitalni oblik treba ubrzati preuzimanje gradiva u arhive.

Zakon o potvrđivanju Europske konvencije za zaštitu audiovizualne baštine (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 5/07) predviđa obvezni depozit audiovizualne baštine. S obzirom na promjenu tehnologije stvaranja audiovizualnih djela, potrebno je prilagoditi način izvršenja ove obveze novim okolnostima.

U odnosu na privatno dokumentarno i arhivsko gradivo Zakon o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine polazi od pretpostavke da je sustav zaštite javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva jednako primjeren i kada se radi o privatnom arhivskom gradivu. Pojedini instrumenti zaštite javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva motivirani su interesom i pravom javnosti na uvid u djelovanje tijela javne vlasti ili se odnose na upravljanje tekućom dokumentacijom kao gradivom u nastajanju. Takve odredbe nisu uvijek primjenljive niti opravdane kada je riječ o privatnom arhivskom gradivu. Sustav zaštite javnog arhivskog gradiva temelji se na sveobuhvatnosti i uključuje sve javno dokumentarno i arhivsko gradivo. Za razliku od toga, sustav zaštite privatnog arhivskog gradiva uputno je usmjeriti prema onom gradivu za koje je utvrđen određen javni interes temeljem kojeg se vlasnicima gradiva određuju neke obveze i djelomično ograničava pravo slobodnog raspolaganja svojim gradivom.

Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine dostupnost arhivskog gradiva uređena je prema do tada uvriježenim načelima dostupnosti: postavljen je opći rok nedostupnosti od trideset godina od nastanka dokumenta - osim gradiva koje je od početka bilo namijenjeno javnosti - dok su za gradivo koje sadrži osobne ili tajne podatke određeni dulji rokovi nedostupnosti. Za gradivo koje sadrži tajne podatke određeno je da postaje javno dostupnim pedeset godina od nastanka, ako posebnim propisom nije drukčije određeno. Gradivo koje sadrži osobne podatke prema tom je Zakonu dostupno sedamdeset godina od nastanka dokumenta, odnosno sto godina od rođenja osobe na koju se podaci odnose. Ravnateljima arhiva pritom je ostavljena mogućnost da, pod određenim uvjetima, odobre korištenje gradiva i prije isteka navedenih rokova, ako je to nužno radi provedbe znanstvenog istraživanja.

Nakon donošenja Zakona o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine, u Republici Hrvatskoj na snagu je stupilo nekoliko propisa kojima je dostupnost informacija u posjedu tijela javne vlasti uređena na drukčiji način. Zakonom o pravu na pristup informacijama iz 2003. godine (Narodne novine, br. 172/03, 144/10, 37/11 i 77/11), a potom i Zakonom o pravu na pristup informacijama iz 2013. godine (Narodne novine, br. 25/13 i 85/15) uređeno je pravo domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba na slobodan pristup informacijama u posjedu tijela javne vlasti te je određeno kada tijela javne vlasti mogu ili moraju ograničiti ili uskratiti pristup informaciji. Osnovno je pravilo da se pristup informaciji može ograničiti samo u slučajevima kada je to određeno zakonom, odnosno kada postoji zakonom određen javni ili privatni interes ili pravo koje opravdava ograničenje prava pristupa informaciji. Pritom osoba koja traži uvid u informacije nije dužna iznositi svoje razloge ili dokazivati svoje pravo pristupa te ima pravo dobivenu informaciju javno iznositi.

Dostupnost osobnih podataka u posjedu tijela javne vlasti uređena je Zakonom o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, br. 103/03, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12 - pročišćeni tekst). Zakon o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine polazi od istog

osnovnog načela zaštite osobnih podataka, koje je sadržano u navedenim propisima, no postoji nekoliko elemenata zaštite osobnih podataka koje je potrebno uskladiti ili preciznije odrediti, poput primjene testa razmjernosti i zaštite posebno zaštićenih kategorija osobnih podataka.

Nakon stupanja na snagu Zakona o tajnosti podataka iz 2007. godine (Narodne novine, br. 79/07 i 86/12) za sve posebne odredbe o ograničenju dostupnosti podataka iz arhivskog gradiva postojao je drugi propis koji isto pitanje uređuje na nešto drukčiji način, uključujući i realnu mogućnost, prema mišljenju tijela nadležnog za provedbu propisa o tajnosti podataka, da primjena odredbi jednog zakona bude u suprotnosti s odredbom drugog zakona.

Slijedom navedenih izmjena u pravnom poretku Republike Hrvatske, do kojih je velikim dijelom došlo u postupku usklađivanja propisa s pravnom stečevinom Europske unije, dio odredbi o dostupnosti i načinu korištenja arhivskog gradiva potrebno je uskladiti s navedenim novijim propisima i načelima od kojih oni polaze, osiguravajući pritom veću dostupnost i jednostavnije korištenje gradiva, no uz primjerenu zaštitu zakonom zaštićenih osobnih i drugih podataka.

Zakon o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine predviđao je da će se, osim državnih, osnivati i arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te specijalizirani i privatni arhivi. Međutim, temeljem toga Zakona nije osnovan niti jedan arhiv izvan mreže područnih državnih arhiva.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Zakonom je potrebno urediti cjelovit sustav zaštite, obrade i korištenja dokumentarnog i arhivskog gradiva, obveze stvaratelja i vlasnika dokumentarnog i arhivskog gradiva, Sustav arhiva Republike Hrvatske, javnu arhivsku službu te nadležnosti i djelatnost arhiva. Sustavom zaštite treba obuhvatiti svo javno dokumentarno i arhivsko gradivo te ono privatno arhivsko gradivo koje može imati određen kulturni, znanstveni ili povijesni značaj za Republiku Hrvatsku.

Zaštitu javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva koje nastaje radom tijela javne vlasti potrebno je urediti tako da se osigura da se gradivom od nastanka upravlja u uređenim dokumentacijskim sustavima koji štite cjelovitost, vjerodostojnost i uporabivost gradiva i da gradivo bude spremno za predaju nadležnom javnom arhivu i dostupno javnosti čim prestanu postojati razlozi za ograničenje dostupnosti sukladno važećim propisima. Pritom je važno utvrditi da se mjere zaštite ne odnose samo na same jedinice gradiva, nego i na metapodatke koji se stvaraju u upravljanju gradivom od njegova nastanka i koji su nužni za osiguranje dostupnosti i očuvanje iskoristivosti gradiva dok god se čuva, bilo kod stvaratelja gradiva ili u javnom arhivu.

Tijela javne vlasti u sve većoj mjeri stvaraju gradivo u elektroničkom obliku i u pravilu za upravljanje dokumentacijom koju stvaraju koriste određene informacijske sustave i alate. Za očuvanje gradiva i podataka koji se nalaze u ovakvim sustavima nužno je osigurati da dokumentacija - barem kada je riječ o onoj koja ima trajnu vrijednost - nastaje u obliku koji je prikladan za trajno očuvanje ili da se na vrijeme pretvori u takav oblik. Zakonom je stoga potrebno propisati obvezu tijela javne vlasti da u oblikovanju i upravljanju svojim

informativnim sustavima vode računa o zahtjevima trajnog očuvanja gradiva i njegove uporabivosti. U tu svrhu valja urediti osnovna pravila za pretvorbu gradiva u digitalni oblik za trajno čuvanje, na način koji će jamčiti očuvanje vjerodostojnosti gradiva i u obliku u koji je pretvoreno.

Zakonom treba urediti postupak vrednovanja kojim se utvrđuje koje dokumentarno gradivo ima svojstvo arhivskog gradiva i koje se dokumentarno gradivo, kada i na koji način može izlučiti i uništiti. Stvaratelji i posjednici javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva obvezni su nadležnome arhivu dostavljati popise gradiva koje posjeduju.

Potrebno je urediti rokove u kojima tijela javne vlasti svoje gradivo trebaju predati nadležnom arhivu i sam postupak predaje gradiva. Posebno se ističe koliko je važno da se pravovremeno predaju cjeloviti i pouzdani popisi gradiva pomoću kojih je gradivo moguće pretraživati i identificirati i ako iz određenih razloga nije predano arhivu.

Radi zaštite i očuvanja privatnog arhivskog gradiva kao kulturnog dobra određuju se kriteriji i postupak za utvrđivanje svojstva privatnog arhivskog gradiva od značaja za Republiku Hrvatsku, vođenje evidencije o takvom gradivu, obveze njegovih vlasnika i posjednika te mjere zaštite. Uređuje se pravo prvokupa koje ima Republika Hrvatska te uvjeti i postupak izvoza ili iznošenja privatnog arhivskog gradiva iz zemlje.

Odredbe o dostupnosti i korištenju javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva potrebno je uskladiti s odgovarajućim odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama, Zakona o zaštiti osobnih podataka i Zakona o tajnosti podataka te ukloniti određena ograničenja dostupnosti gradiva koje je nastalo do 30. svibnja 1990. godine. Ukida se opći rok nedostupnosti u trajanju od trideset godina te utvrđuje da je javno dokumentarno i arhivsko gradivo dostupno od nastanka ukoliko temeljem ovoga ili drugog zakona nije utvrđeno drukčije, budući da su ograničenja dostupnosti uređena drugim zakonima. Također je potrebno jasnije definirati obvezu tijela javne vlasti da prije predaje gradiva arhivu provedu postupke kojima se uklanjaju ograničenja dostupnosti temeljem pojedinih propisa koja više nisu nužna. U pogledu gradiva koje ima poseban značaj za jačanje svijesti o totalitarnim i nedemokratskim režimima u prošlosti i kulture sjećanja na njihove žrtve, potrebno je ukloniti sva ograničenja dostupnosti takvog gradiva, vodeći pritom računa o zaštiti privatnosti žrtava režima i drugih građana koji nisu bili nositelji ili sudionici u aktivnostima koje su te režime činile totalitarnima i nedemokratskima.

Zakonom je potrebno urediti i organizaciju javne arhivske službe i način rada arhiva. Javnu arhivsku službu čine državni arhivi, arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Uz mogućnost da se arhivi osnivaju kao pravne osobe, kako je bilo uređeno Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine, potrebno je omogućiti i osnivanje arhiva u sastavu pravnih osoba. Zakonom se uređuju nadležnosti i zadaće državnih arhiva, obvezne evidencije koje se vode u arhivima, uvjeti za osnivanje arhiva, osiguranje sredstava za rad arhiva, upravljanje arhivima. Uređuje se stručni i upravni nadzor nad radom arhiva. Također se uređuje sastav i način rada Hrvatskog arhivskog vijeća, koje pored poslova utvrđenih ovim zakonom obavlja i poslove kulturnog vijeća za arhivsku djelatnost.

Budući da ciljevi koji se žele postići ovim zakonom uključuju i povećanje dostupnosti i iskoristivosti gradiva, što podrazumijeva i povećanje kapaciteta arhiva za preuzimanje arhivskog gradiva te unaprjeđenje stručne osposobljenosti arhiva i stvaratelja arhivskog

gradiva za zaštitu i očuvanje gradiva u digitalnom obliku, potrebno je predvidjeti aktivne mjere kojima će se to postići donošenjem Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Člankom 1. propisuje se da se ovim Zakonom uređuju zaštita i obrada javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva, dostupnost i korištenje gradiva u arhivima, zaštita privatnog arhivskog gradiva, javna arhivska služba te nadležnosti i djelatnost arhiva. Arhivsko je gradivo od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu.

Člankom 2. određuje se da je svrha ovoga Zakona osigurati očuvanje javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva, podržati tijela javne vlasti u stvaranju i očuvanju javnog dokumentarnog gradiva o svojoj djelatnosti te doprinijeti povjerenju javnosti u njihov rad, povećati dostupnost i iskoristivost informacija sadržanih u javnom dokumentarnom i arhivskom gradivu, pružiti potporu u zaštiti i osiguranju dostupnosti privatnog arhivskog gradiva te osigurati stvaranje, čuvanje i pretvorbu dokumentarnog i arhivskog gradiva u digitalni oblik.

Člankom 3. definiraju se značenja sljedećih pojmova: arhiv, dokumentarno gradivo, javno dokumentarno gradivo, dokumentarno gradivo u digitalno obliku, dokumentarno gradivo u digitalnom obliku za trajno čuvanje, arhivsko gradivo, javno arhivsko gradivo, privatno arhivsko gradivo, tijela javne vlasti, stvaratelj gradiva, vrednovanje, pismohrana, informacijski sustav te pretvorba gradiva.

Člankom 4. propisuje se da na zaštitu i očuvanje gradiva koje je proglašeno kulturnim dobrom u pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju zakon i drugi propisi kojima se uređuju zaštita i očuvanje kulturnih dobara. Na pitanja u vezi sa zaštitom tajnosti podataka, zaštitom osobnih podataka te prava na pristup informacijama u odnosu na javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo i privatno arhivsko gradivo koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se zakoni i drugi propisi kojima se uređuju zaštita tajnosti podataka, zaštita osobnih podataka i pravo na pristup informacijama.

Člankom 5. propisuje se da se izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose jednako na muški i ženski rod.

Člankom 6. propisuje se da je tijelo javne vlasti dužno osigurati da javno dokumentarno gradivo koje posjeduje bude primjereno zaštićeno, sređeno i opisano te dostupno ovlaštenim osobama u uređenom dokumentacijskom sustavu u skladu s odredbama ovoga Zakona, osigurati prostore za odlaganje i čuvanje javnog dokumentarnog gradiva, utvrditi pravila i postupke nastajanja izvornog javnog dokumentarnog gradiva u digitalnom obliku, osigurati pretvorbu arhivskog gradiva koje je u fizičkom ili analognom obliku u digitalni oblik, obavještavati nadležni arhiv o svim značajnijim promjenama u vezi s gradivom i omogućiti mu uvid u stanje gradiva. Uvjeti i način stvaranja, čuvanja, obrade, vrednovanja, pretvorbe u digitalni oblik, izlučivanja i predaje dokumentarnog gradiva te način provjere stručne osposobljenosti za obavljanje poslova u upravljanju dokumentarnim gradivom utvrdit će se pravilnikom o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva koji donosi ministar nadležan za kulturu.

Člankom 7. propisano je da gradivo nastalo djelovanjem i radom tijela javne vlasti ili drugog stvaratelja čini cjelinu (arhivski fond) i u pravilu se ne može dijeliti. Međutim, dokumentarno gradivo može se dijeliti ili spajati zbog promjene unutarnjeg ustrojstva stvaratelja, prenošenja dijela ili svih njegovih poslova na drugog stvaratelja, zbog preuzimanja dijela ili svih poslova drugog stvaratelja, a uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnog državnog arhiva. Tijelo javne vlasti ili osoba koja donosi odluku o podjeli ili spajanju dokumentarnog gradiva dužna je utvrditi korisnika za svaki dio ovako podijeljenog ili spojenog dokumentarnog gradiva koji preuzima obveze zaštite i očuvanja dokumentarnog i arhivskog gradiva koje su za stvaratelja gradiva propisane ovim Zakonom.

Člankom 8. propisuje se da se dokumentarno gradivo može radi zaštite, dostupnosti i u druge svrhe pretvoriti u digitalni oblik sukladno pravilniku. Pretvorba dokumentarnog gradiva mora biti obavljena u obliku koji pruža jamstvo u pogledu pouzdanosti i uporabivosti gradiva sukladno ovo Zakonu: da su sačuvana sva bitna svojstva, sastavnice, učinci i uporabivost izvornoga gradiva (očuvanje cjelovitosti gradiva), da je pretvorba gradiva izvršena na način koji pruža razumno jamstvo da nije obavljeno neovlašteno i nedokumentirano dodavanje, mijenjanje ili uklanjanje svojstava gradiva, odnosno pojedinih podataka, da je postupak pretvorbe obavljen u skladu s utvrđenim pravilima i da je primjereno dokumentiran u svrhu osiguranja i provjere ispravnosti i kakvoće pretvorbe, da je pretvorba gradiva koje je predmetom zaštite autorskog prava izvršena uz poštivanje propisa koji uređuju autorsko pravo, da je postupak pretvorbe obavljen u skladu s drugim propisima koji uređuju uvjete i postupke pretvorbe određenih vrsta dokumentarnog gradiva. Dokumentarno je gradivo u obliku u koji je pretvoreno jednakovrijedno izvornome gradivu ako je pretvorba u drugi oblik obavljena u skladu s odredbama ovoga članka i pravilnikom. Način pretvorbe gradiva u drugi oblik, karakteristike tehnologije i postupaka koji pružaju razumno jamstvo da nije bilo neovlaštenog i nedokumentiranoga dodavanja, mijenjanja ili uklanjanja svojstava gradiva, odnosno pojedinih podataka i drugi zahtjevi za očuvanje uporabivosti dokumentarnog gradiva uredit će se pravilnikom.

Člankom 9. propisuje se da je tijelo javne vlasti dužno osigurati da javno dokumentarno gradivo koje nastaje njegovim radom bude u obliku koji je prikladan za uporabu i pouzdanu pretvorbu u digitalni oblik radi njegovog čuvanja, predaje arhivu i ponovne uporabe. Tijelo javne vlasti dužno je osigurati cjelovitost javnog dokumentarnog gradiva a ispravci i dodavanje podataka, na koje fizičke i pravne osobe imaju pravo temeljem drugih propisa, mogu se u javnom dokumentarnom gradivu obaviti samo na način koji omogućuje pouzdan naknadni uvid u to koji su podaci ispravljeni ili dodani. Tijelo javne vlasti ili druga osoba dužna je prije pretvorbe javnog dokumentarnog gradiva u digitalni oblik prethodno ishoditi potvrdu Hrvatskog državnog arhiva o sukladnosti pravila, tehnologije i postupaka pretvorbe i čuvanja gradiva s odredbama ovoga Zakona te osigurati redovitu provjeru sukladnosti. Hrvatski državni arhiv dužan je obaviti provjeru sukladnosti najmanje jedanput u dvije godine. Troškove izdavanja potvrde o sukladnosti i provjere sukladnosti podmiruje tijelo javne vlasti, odnosno osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanjem potvrde o sukladnosti. Protiv rješenja Hrvatskog državnog arhiva kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje potvrde može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Člankom 10. propisuje se da je tijelo javne vlasti dužno za sve vrste gradiva koje nastaje njegovim radom odrediti rok čuvanja te takav popis javnog dokumentarnog gradiva s rokovima čuvanja dostaviti nadležnom državnom arhivu na odobrenje. U popisu s rokovima čuvanja javnog dokumentarnog gradiva treba, za svako područje djelatnosti ili vrstu poslova:

navesti i po potrebi opisati dokumente, odnosno vrste dokumenata koji nastaju ili se može očekivati da će nastati u obavljanju odgovarajućih poslova, utvrditi u kojem se obliku i koliko vremena dokumenti trebaju čuvati kod tijela javne vlasti. Tijelo javne vlasti u čijem se posjedu nalazi i drugo javno dokumentarno gradivo, koje nije na popisu, dužno je izraditi i nadležnom državnom arhivu dostaviti na odobrenje popisa s rokovima čuvanja toga gradiva. Nadležni državni arhiv odobrava rješenjem popis s rokovima čuvanja javnog dokumentarnog gradiva. Nadležni državni arhiv može naknadno odrediti da se izmijene pojedini rokovi čuvanja gradiva koji su prethodno odobreni. Protiv rješenja nadležnog državnog arhiva o odobrenju popisa s rokovima čuvanja dokumentarnog gradiva može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Člankom 11. propisuje se da je tijelo javne vlasti dužno nadležnom državnom arhivu dostaviti popise cjelokupnog javnog dokumentarnog i javnog arhivskog gradiva, odnosno ispravke i dopune popisa za dokumentacijske cjeline za koje je popis već dostavljen, do kraja godine za prethodnu godinu, osim ako nadležni državni arhiv nije na zahtjev tijela javne vlasti odobrio dulji rok za dostavu podataka. U popisima se navode podaci koji identificiraju jedinice gradiva, podaci o vremenu nastanka, količini, vrsti, obliku i stvaratelju gradiva te podaci o dostupnosti i mogućim ograničenjima prava korištenja. Nadležni državni arhiv može odobriti da se za pojedine cjeline ili vrste dokumentacije ne dostavljaju podaci ili da se dostavljaju samo zbirni podaci ako se radi o dokumentaciji za koju je utvrđeno da se neće trajno čuvati. Ako se u posjedu tijela javne vlasti nalazi gradivo čije bi navođenje na popisima bilo protivno odredbama drugog zakona, za takve se jedinice gradiva na popisu navode identifikator i samo oni podaci koji se prema odredbama drugog zakona mogu dostaviti arhivu. Sadržaj, oblik i način dostave popisa pobliže se uređuje pravilnikom.

Člankom 12. uređuje se da se javno dokumentarno gradivo u fizičkom obliku kojemu su protekli rokovi čuvanja i nema značenja za tekuće poslovanje stvaratelja gradiva niti svojstvo arhivskog gradiva ili kulturnog dobra, prema odredbama ovoga Zakona može izlučiti i uništiti. Javno dokumentarno gradivo koje je pretvoreno u digitalni oblik u skladu s ovim Zakonom može se izlučiti i uništiti i prije isteka rokova čuvanja, osim ako ovim Zakonom ili drugim propisom nije drugačije određeno. Ako je javno dokumentarno gradivo predmet zaštite autorskog prava, prilikom uništenja gradiva moraju se poštivati propisi koji uređuju autorsko pravo. Nadležni državni arhiv rješenjem odobrava tijelu javne vlasti izlučivanje i uništavanje dokumentarnog gradiva. Tijelo javne vlasti dužno je prilikom uništavanja javnog dokumentarnog gradiva postupiti na način koji osigurava zaštitu tajnosti podataka i onemogućuje neovlašteni pristup osobnim podacima. Protiv prethodno navedenog rješenja nadležnog državnog arhiva može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Člankom 13. propisuje se da tijelo koje donese akt o prestanku rada stvaratelja ili posjednika dokumentarnog i arhivskog gradiva, dužno je odrediti drugo tijelo javne vlasti ili pravnu osobu kao posjednika toga gradiva ili donijeti odluku o osiguranju uvjeta i sredstava za čuvanje i zaštitu gradiva sukladno odredbama ovoga Zakona.

Člankom 14. uređuje se da se javno arhivsko gradivo predaje nadležnom državnom arhivu u roku koji u pravilu nije dulji od 30 godina od njegova nastanka. Javno arhivsko gradivo u digitalnom obliku predaje se državnom arhivu u pravilu u roku koji nije dulji od 10 godina od njegova nastanka, osim ako drugima zakonom, odnosno podzakonskim aktom nisu propisani dodatni uvjeti za čuvanje klasificiranih podataka. Tijelo javne vlasti dužno je obavijestiti nadležni državni arhiv o javnom arhivskom gradivu koje mu nije predano u propisanom roku te navesti rok u kojem će biti predano. Arhivsko gradivo predaje se nadležnom državnom

arhivu sređeno, popisano, u zaokruženim cjelinama, tehnički opremljeno i u digitalnom obliku koji je primjeren za trajno čuvanje. Državni arhiv može preuzeti gradivo i ako nisu zadovoljeni propisani uvjeti, ako je to nužno radi zaštite i spašavanja gradiva. Troškove predaje, uključujući sređivanje, popisivanje, opremanje i pretvorbu gradiva u digitalni oblik za trajno čuvanje, podmiruje tijelo javne vlasti koje ga predaje arhivu. U slučaju dvojbe je li neko gradivo arhivsko, muzejsko ili knjižnično, odlučuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno mišljenje nadležnog vijeća prema posebnom zakonu.

Člankom 15. propisuje se da se tijelo javne vlasti može osloboditi obveze predaje javnog arhivskog gradiva nadležnom državnom arhivu ako je gradivo tom tijelu nužno za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti, pod uvjetom da su osigurani uvjeti za primjereno čuvanje i korištenje gradiva. Odluku o zahtjevu tijela javne vlasti za oslobođenje od obveze predaje gradiva donosi nadležni državni arhiv. Protiv odluke nadležnog državnog arhiva može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Člankom 16. propisuje se da je javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo neotuđivo. Tijelo javne vlasti može svoje javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo predati drugom tijelu javne vlasti kada je to potrebno radi obavljanja djelatnosti tijela kojemu se gradivo predaje. Javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo može se iznimno predati privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi ako je to nužno radi obavljanja djelatnosti koja je povjerena ili prenesena na tu osobu. Tijelo javne vlasti dužno je obavijestiti nadležni državni arhiv o predaji gradiva u prethodno navedenim slučajevima. Po prestanku navedenih razloga tijelo javne vlasti ili osoba kojoj je gradivo predano dužna je nadležnom državnom arhivu predati javno arhivsko gradivo koje se nalazi u njezinom posjedu. Ako je arhivsko gradivo zaštićeno nekim od prava intelektualnog vlasništva, ili sadrži prava različitih nositelja prava, pri čemu je barem jedan nositelj tijelo javne vlasti i/ili Republika Hrvatska, takvo gradivo može se iznimno u svrhu gospodarskog korištenja predati na upravljanje pravnim osobama koje su ovlaštene ostvarivati prava ostalih nositelja prava intelektualnog vlasništva, te bez kojih gospodarsko korištenje ne bi bilo moguće. Tijelo javne vlasti ili Republika Hrvatska putem ministarstva nadležnog za poslove kulture dužno je o takvom gospodarskom korištenju zaključiti odgovarajući ugovor o povjeravanju obavljanja djelatnosti za račun tijela javne vlasti ili Republike Hrvatske, a koji će naročito sadržavati uvjete pod kojima se navedeno gradivo može gospodarski koristiti, rok na koji se ugovor zaključuje, visinu eventualnih troškova obavljanja djelatnosti, te odnos između prava intelektualnog vlasništva koja su sadržana na navedenom arhivskom gradivu.

Člankom 17. propisuje se da su producenti audiovizualnih djela namijenjenih javnom prikazivanju koja čine dio audiovizualne baštine, dužni u prvoj godini prikazivanja audiovizualnog djela predati Hrvatskom državnom arhivu distribucijsku kopiju proizvedenog djela, s odgovarajućom dokumentacijom (scenarij, knjiga snimanja, ispis dijaloga, plakat, izbor fotografija, podaci i dokazi o autorskom i srodnim pravima). Godinu dana nakon prvog javnog prikazivanja audiovizualnog djela njegov je producent dužan Hrvatskom državnom arhivu predati izvorno gradivo snimljenog audiovizualnog djela. Pravna osoba čija je djelatnost uvoz i javno prikazivanje audiovizualnih djela u Republici Hrvatskoj dužna je Hrvatskom državnom arhivu dostaviti popis djela koja je uvezla u prethodnoj godini te reklamni materijal za svako uvezeno djelo (plakat, izbor fotografija). Ako navedene osobe ne ispuni propisane obveze, nadležni državni arhiv donijet će po službenoj dužnosti rješenje o predaji gradiva i izvršiti ga na njezin trošak. Protiv navedenog rješenja žalba se podnosi ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Člankom 18. propisuje se da je javno arhivsko gradivo dostupno od njegovog nastanka ako zakonom nije određeno drukčije. Javno arhivsko gradivo za koje je temeljem zakona utvrđeno ograničenje dostupnosti mogu koristiti samo ovlaštene osobe sukladno propisima kojima je ograničena dostupnost gradiva. Javno arhivsko gradivo koje sadrži klasificirane i druge tajne podatke dostupno je po isteku roka od 40 godina od nastanka ako drugim zakonom nije određeno drukčije. Vezano uz navedenu odredbu, napominje se da je za klasificirane podatke potrebno prethodno provesti postupak deklasifikacije. Nadalje, člankom 18. propisano je da je javno arhivsko gradivo koje nije označeno stupnjem tajnosti sukladno propisima kojima se uređuje tajnost podataka, a sadrži projektnu i tehničku dokumentaciju štićenih i vojnih objekata, industrijskih postrojenja, infrastrukturnih objekata i sl. te podatke o prirodnim i strateškim bogatstvima od značaja za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske, a koje je predano u nadležni arhiv, dostupno po isteku roka od 40 godina od nastanka. Vezano uz navedenu odredbu, napominje se kako postoji mogućnost da će određenoj dokumentaciji koja se već nalazi u Hrvatskom državnom arhivu (podaci iz djelokruga državnih tijela u području obrane, javne sigurnosti i vanjskih poslova koji su nastali nakon 30. svibnja 1990. godine, a koji podaci su po svom sadržaju morali biti označeni kao klasificirani, iako stvarno nisu označeni kao takvi), biti omogućen pristup bez ograničenja roka dostupnosti, s obzirom da predloženom odredbom prethodno opisano arhivsko gradivo nije obuhvaćeno. Dio takvog gradiva sadrži podatke koji i danas mogu izazvati određeni stupanj štete po vrijednosti definirane aktualnim Zakonom o tajnosti podataka. Nadalje, člankom 18. propisano je da se javno arhivsko gradivo može dati na korištenje prije isteka navedenih rokova ako je temeljem zakona kojima se uređuje pravo na pristup informacijama i zaštita tajnosti podataka utvrđeno da javni interes, koji se ostvaruje dostupnošću podataka, preteže nad interesima koji se štite ili ako su prethodno poduzete mjere koje osiguravaju zaštitu javnih i privatnih interesa radi kojih je utvrđeno ograničenje dostupnosti, odnosno koje onemogućuju uvid u klasificirane podatke.

Člankom 19. uređuje se da su osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni za korištenje 100 godina od rođenja osobe na koju se osobni podatak odnosi ili nakon smrti osobe na koju se osobni podatak odnosi. Ako datum rođenja i datum smrti osobe nisu poznati ili je njihovo utvrđivanje povezano s nerazmjernim teškoćama i troškovima, osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje 70 godina od nastanka toga gradiva. Navedeni osobni podaci su podaci određeni posebnim propisom kojim se uređuje zaštita osobnih podataka. U slučaju davanja na korištenje javnog arhivskog gradiva koje sadrži osobne podatke prije isteka roka, nadležni državni arhiv poduzet će potrebne tehničke mjere radi prikrivanja identiteta osobe na koju se osobni podaci odnose (anonimizacija), a korisnik će potpisati izjavu kojom se obvezuje da neće otkriti identitet osobe na koju se osobni podaci odnose ako mu je poznat na temelju dostupnih podataka. Osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje prije isteka roka: ako korištenje arhivskog gradiva zahtijeva osoba na koju se gradivo odnosi ili osoba koju ona ovlasti, ako je od nastanka namijenjeno javnosti, ako je osobni podatak osobe na koju se osobni podatak odnosi već postao dostupan javnosti ili je općepoznat, ako na to pristane osoba na koju se osobni podatak odnosi, ako je osoba na koju se osobni podatak odnosi sama ili putem druge osobe objavila taj podatak. Prethodno navedene tehničke mjere poduzimaju se tako da se izvorno arhivsko gradivo ne ošteti ili uništi te da se nakon isteka roka može u cijelosti koristiti. Korisnik koji smatra da je dostupnost osobnih podataka u javnom arhivskom gradivu ograničena protivno odredbama Zakona ima pravo podnijeti zahtjev za prestanak tehničkih mjera zaštite osobnih podataka te je dužan zahtjev obrazložiti. U slučaju odbijanja navedenog zahtjeva, ravnatelj nadležnog državnog arhiva u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva donosi pisano obrazloženo rješenje protiv kojeg je dopuštena žalba neovisnom nacionalnom nadzornom tijelu

osnovanom u skladu s posebnim Zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

Člankom 20. propisuje se da je javno arhivsko gradivo koje je nastalo do 30. svibnja 1990. godine dostupno za korištenje bez ograničenja osim gradiva iz članka 18. stavka 4. ovoga Zakona i gradiva propisanog člankom 19. ovoga Zakona koje se odnosi na osobne podatke. Osobni podaci osobe koja je do 30. svibnja 1990. godine obnašala javne dužnosti te bila pripadnik ili suradnik službe sigurnosti, dostupni su bez prethodno navedenih ograničenja u dijelu koji se odnosi na obavljanje te javne dužnosti odnosno službe. Svaka osoba čiji se osobni podaci nalaze u javnom arhivskom gradivu nastalom do 30. svibnja 1990. godine ima pravo o gradivu koje se na nju odnosi dati pisanu izjavu kojom osporava istinitost ili potpunost svojih osobnih podataka uz navođenje arhivskog fonda i arhivskog gradiva na koje se izjava odnosi. Nadležni državni arhiv mora dati na uvid navedenu izjavu svakom korisniku javnog arhivskog gradiva na koje se izjava odnosi, i to zajedno s tim javnim arhivskim gradivom, a što su djelatnik korisničke službe nadležnoga državnog arhiva i korisnik obvezni potvrditi na preslici izjave upisivanjem nadnevka davanja izjave na uvid i potpisom.

Člankom 21. propisuje se da pravo na pristup javnom arhivskom gradivu imaju sve pravne i fizičke osobe pod jednakim uvjetima uvidom ili drugim oblicima korištenja sukladno odredbama ovoga Zakona. Uvid u javno arhivsko gradivo i obavijesna pomagala u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne naplaćuje se. Za izradu preslika, umnažanje, objavljivanje i druge oblike korištenja javnog arhivskog gradiva može se odrediti odgovarajuća naknada sukladno pravilniku kojim se uređuje korištenje javnog arhivskog gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ako su preslike javnog arhivskog gradiva potrebne radi ostvarivanja prava u postupcima oslobođenima od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi, za izradu preslika ne naplaćuje se naknada. Na korištenje se u pravilu daju snimci javnog arhivskog gradiva. Dokumente, potrebne u službene svrhe, arhivi u pravilu daju na korištenje u obliku ovjerovljena preslika. Državnim tijelima može se posuditi izvorno javno arhivsko gradivo na određeno vrijeme i uz uvjet da se na trošak toga tijela prethodno izradi zaštitni preslik. Izvorno javno arhivsko gradivo može se iznimno dati na korištenje ako ne postoje snimci toga gradiva ili ako to zahtijeva znanstvena metoda rada. Javno arhivsko gradivo može se koristiti za izložbe izvan arhiva, ukoliko su osigurani uvjeti za njegovu zaštitu i sigurnost i uz obvezu da se zaštitno snimi o trošku posuditelja, prije predaje. Javno arhivsko gradivo može se izvesti ili iznijeti izvan Republike Hrvatske u svrhu izlaganja, ekspertize ili provođenja mjera zaštite, uz odobrenje koje daje ministar nadležan za kulturu rješenjem. Za nastalu štetu i povredu nečijeg prava učinjenu korištenjem javnog arhivskog gradiva odgovara osoba kojoj je odobreno korištenje gradiva. Protiv naprijed navedenog rješenja ministra kulture nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Uvjeti i način korištenja gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te naknade uređuju se pravilnikom o korištenju javnog arhivskog gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji donosi ministar nadležan za kulturu.

Člankom 22. utvrđuje se da se javno arhivsko gradivo u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koristi na temelju zahtjeva za pristup gradivu. Korisnik koji traži gradivo ili podatke koji nisu u smislu ovoga Zakona javno dostupni, u zahtjevu za pristup gradivu navodi razloge koji su nužni za utvrđivanje njegova prava na korištenje ovoga gradiva. Državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne

(regionalne) samouprave dužan je omogućiti pristup gradivu u razumnom roku vodeći računa o žurnosti zahtjeva i o tome da rok za odgovor na korisnikov zahtjev ne može biti dulji od rokova koji su utvrđeni zakonom kojim se uređuje pravo na pristup informacijama. Iznimno, državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može odrediti i dulji razuman rok nakon isteka kojega će gradivo biti dostupno za pristup korisniku ako je gradivo u takvu stanju da bi pristupom prije poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite moglo doći do oštećenja ili gubitka bitnih svojstava gradiva. O zahtjevu za pristup gradivu rješenjem odlučuje državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Protiv navedenog rješenja može se podnijeti žalba u roku od 15 dana od dostave rješenja Povjereniku za informiranje. Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Člankom 23. propisuje se da se privatno arhivsko gradivo koje ima poseban značaj za povijest, znanost i kulturu upisuje u Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva temeljem rješenja Hrvatskog državnog arhiva. Vlasnici ili posjednici privatnog dokumentarnog i arhivskog gradiva koje je od osobitog značaja za povijest Domovinskog rata, a nije prema odredbama zakona koji uređuje prikupljanje, zaštitu i istraživanje dokumentacije o Domovinskom ratu predano nadležnoj ustanovi, dužni su prijaviti to gradivo radi upisa u Upisnik. U Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva upisuju se sljedeći podaci: tvrtka i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište vlasnika i posjednika te ime, prezime i prebivalište odgovorne osobe, osnovni podaci o stvaratelju arhivskog gradiva, kratki opis sadržaja, datum nastanka, vrsta i količina gradiva, osnovni podaci o mjestu i uvjetima čuvanja gradiva te uvjetima njegova korištenja kao i datum upisa te oznaka i datum rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra, ako je takvo rješenje doneseno. Protiv navedenog rješenja može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Člankom 24. utvrđuje se da vlasnici ili posjednici privatnog arhivskog gradiva koji čuvaju arhivsko gradivo ili pojedinačne dokumente trajne vrijednosti, obvezni su: obavijestiti nadležni državni arhiv o posjedovanju gradiva, čuvati gradivo i poduzimati mjere potrebne za njegovo sigurno čuvanje i zaštitu, srediti gradivo i izraditi popis, dopustiti ovlaštenoj osobi nadležnoga državnog arhiva da pregleda gradivo i po potrebi provede sigurnosno snimanje. Ako vlasnik ili posjednik privatnog arhivskog gradiva nije u mogućnosti srediti gradivo i izraditi popis, dužan je dopustiti nadležnom državnom arhivu da to učini o svom trošku. U slučaju pretvorbe privatnog arhivskog gradiva u digitalni oblik, vlasnici ili posjednici privatnog arhivskog gradiva obvezni su pridržavati se Pravilnika kojim se uređuje pretvorba gradiva.

Člankom 25. uređuje se da ako vlasnik ili posjednik privatnog arhivskog gradiva nemarno ili nestručno čuva gradivo, tako da postoji opasnost da ono bude oštećeno ili uništeno, pa ni nakon opomene nadležnoga državnog arhiva u ostavljenom roku ne osigura uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivskog gradiva, nadležni državni arhiv može rješenjem odrediti da se arhivsko gradivo preda arhivu na čuvanje dok vlasnik ili posjednik ne dokaže da je osigurao propisane uvjete. Protiv citiranog rješenja žalba se podnosi ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Člankom 26. propisuje se da vlasnici ili posjednici privatnog arhivskog gradiva, koji namjeravaju svoje gradivo izvesti ili iznijeti iz Republike Hrvatske, dužni su, bez obzira jesu li upisani u Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva, zatražiti odobrenje koje rješenjem izdaje ministar nadležan za kulturu. Ministar nadležan za kulturu može

odobriti izvoz ili iznošenje privatnog arhivskog gradiva iz Republike Hrvatske nakon pribavljenog mišljenja nadležnoga državnog arhiva. Protiv rješenja ministra kulture žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Člankom 27. propisuje se da državni arhivi imaju pravo prvokupa arhivskog gradiva u privatnome vlasništvu. Vlasnici privatnog arhivskog gradiva koji žele prodati svoje arhivsko gradivo, dužni su ga najprije ponuditi nadležnom državnom arhivu na čijem području imaju svoje sjedište, odnosno prebivalište. U ponudi moraju navesti cijenu i druge uvjete prodaje. Nadležni državni arhiv koji ne želi koristiti svoje pravo prvokupa dužan je u roku od 30 dana od dana prijama ponude, o ponudi izvijestiti Hrvatski državni arhiv, koji se u roku od narednih 30 dana mora očitovati o ponudi. Ako ponuda ne bude prihvaćena u roku od 60 dana od njene predaje nadležnom državnom arhivu, vlasnik može svoje arhivsko gradivo prodati drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi nadležnom državnom arhivu i pod uvjetima koji za kupca nisu ni u čemu povoljniji od uvjeta sadržanih u ponudi nadležnom državnom arhivu. Pravni posao sklopljen suprotno odredbama stavaka 2. i 4. ovoga članka ništetan je.

Člankom 28. propisuje se da su privatni arhivi i drugi posjednici privatnog arhivskog gradiva, upisani u Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva, dužni utvrditi uvjete korištenja njihova arhivskog gradiva. Za navedeno arhivsko gradivo za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra u pogledu dostupnosti primjenjuju se odgovarajuće odredbe propisa o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Člankom 29. propisuje se da se na zaštitu i očuvanje arhivskog gradiva vjerskih zajednica, primjenjuju odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje privatno arhivsko gradivo. Vjerske zajednice mogu radi osiguranja skrbi o navedenom gradivu, sklopiti sporazum s nadležnim državnim arhivom.

Člankom 30. propisuje se da javnu arhivsku službu obavljaju državni arhivi i arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sustav arhiva Republike Hrvatske čine Hrvatski državni arhiv, područni državni arhivi, arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te privatni i specijalizirani arhivi.

Člankom 31. propisuje se da privatni i specijalizirani arhivi (sveučilišni arhivi, gospodarski arhivi, arhivi vjerskih zajednica, arhivi banaka i dr.) mogu prikupljati i čuvati dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom svojih osnivača i drugih domaćih pravnih i fizičkih osoba. Specijalizirani arhivi koji se osnivaju za zaštitu, obradu i korištenje javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva, kao i privatni arhivi, mogu se osnovati na temelju pribavljene prethodne suglasnosti ministra nadležnog za kulturu. Privatni i specijalizirani arhivi imaju stručno vijeće i druga tijela propisana zakonom.

Člankom 32. propisuje se da je Hrvatski državni arhiv nadležan za dokumentarno i arhivsko gradivo, nastalo radom stvaratelja dokumentarnog i arhivskog gradiva koji su djelovali ili djeluju na čitavom ili većem dijelu područja Republike Hrvatske, odnosno koji imaju značaj za Republiku Hrvatsku u cjelini. Područni državni arhivi nadležni su za dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom stvaratelja dokumentarnog i arhivskog gradiva koji su djelovali ili djeluju na području jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i čija je djelatnost značajna prvenstveno za to područje. Arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležni su za javno dokumentarno i arhivsko gradivo koje je nastalo djelovanjem ili je u posjedu tijela jedinica lokalne i područne (regionalne)

samouprave te javnih ustanova i drugih pravnih osoba čije su one osnivači ili vlasnici. Nadležnost arhiva utvrđuje se aktom o osnivanju sukladno odredbama ovoga Zakona.

Člankom 33. propisano je da Hrvatski državni arhiv, kao središnji i matični arhiv, vodi i koordinira Sustav arhiva Republike Hrvatske, donosi smjernice, preporuke i upute u vezi sa stručnim radom u arhivima te čuvanjem, zaštitom i upravljanjem javnim dokumentarnim i arhivskim gradivom izvan arhiva, pruža stručnu pomoć i skrbi za unaprjeđenje stručnoga rada u arhivima, daje mišljenje o programima rada državnih arhiva, priprema i usklađuje provedbu zajedničkih programa razvoja djelatnosti te drugih oblika suradnje u javnoj arhivskoj službi, skrbi za osposobljavanje i stručno usavršavanje na području upravljanja dokumentarnim i arhivskim gradivom, prikuplja podatke i dokumentaciju o arhivskome gradivu u inozemstvu koje je od značaja za Republiku Hrvatsku, donosi ogleadne popise s rokovima čuvanja dokumentarnog gradiva za pojedina područja djelatnosti ili pojedine vrste poslova nakon provedenog savjetovanja s javnošću, uspostavlja i upravlja informacijskim sustavom za trajno osiguranje pristupa i mogućnosti korištenja gradiva preuzetog u digitalnom obliku te obavlja druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima. U sastavu Hrvatskog državnog arhiva djeluje nacionalni filmski arhiv.

Člankom 34. propisano je da državni arhivi vode evidencije i dokumentaciju o javnom dokumentarnom i javnom arhivskom gradivu tijela javne vlasti u svojoj nadležnosti, pružaju podršku tijelima javne vlasti u čuvanju, zaštiti, obradi, vrednovanju, odabiranju i izlučivanju javnog dokumentarnog i arhivskog gradiva, obavljaju stručni nadzor nad gradivom u posjedu tijela javne vlasti u svojoj nadležnosti te nad privatnim arhivskim gradivom, skrbe za gradivo u arhivu, njegov integritet, dostupnost i iskoristivost, obavljaju restauraciju, konzervaciju i snimanje gradiva te provode i druge mjere zaštite gradiva, preuzimaju, obrađuju i digitaliziraju javno arhivsko gradivo u okviru svoje nadležnosti, prikupljaju i obrađuju privatno arhivsko gradivo, omogućuju i potiču korištenje arhivskog gradiva, priređuju izložbe, predavanja i druge oblike predstavljanja arhivskog gradiva i arhivske djelatnosti javnosti, bave se znanstvenim i stručnim radom na području informacijskih znanosti, povijesti i drugih bliskih disciplina, istražuju arhivsko gradivo u inozemstvu koje se odnosi na hrvatsku povijest i iseljeničtvo, organiziraju programe osposobljavanja i stručnog usavršavanja, objavljuju arhivsko gradivo i druge publikacije te obavljaju druge poslove određene ovim Zakonom i drugim propisima. Državni arhivi mogu tijelima javne vlasti i drugim pravnim i fizičkim osobama pružati stručnu pomoć i usluge u upravljanju njihovim gradivom.

Člankom 35. propisuje se da stručni nadzor nad upravljanjem javnim dokumentarnim i javnim arhivskim gradivom tijela javne vlasti obavlja nadležni državni arhiv. Tijelo javne vlasti dužno je nadležnom državnom arhivu omogućiti obavljanje stručnog nadzora nad upravljanjem javnim dokumentarnim i javnim arhivskim gradivom. Nadležni državni arhiv koji obavlja stručni nadzor utvrđuje udovoljava li način upravljanja gradivom odredbama ovoga Zakona i stručnim normama te daje preporuke za unaprjeđenje sustava upravljanja gradivom, odnosno za uklanjanje nedostataka u određenom roku. Nadležni državni arhiv izdat će rješenje o otklanjanju nedostataka ako uočeni nedostaci nisu otklonjeni u određenom roku te ako je gradivo izloženo opasnosti od oštećenja, gubitka ili nestanka. Ako tijelo javne vlasti ne provede mjere zaštite gradiva u propisanom roku, provest će ih nadležni državni arhiv na trošak tijela javne vlasti. Protiv rješenja nadležnog državnog arhiva može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Odredbe ovoga članka primjenjuju se na vlasnike i posjednike privatnog dokumentarnog i arhivskog gradiva.

Člankom 36. utvrđuje se da arhivi vode knjigu primljenoga gradiva, knjigu pohranjenoga gradiva, popis arhivskih fondova i zbirki u arhivu (opći inventar), popise gradiva za pojedine fondove i zbirke u arhivu, evidenciju o korištenju gradiva u arhivu. Pored citiranih evidencija, Hrvatski državni arhiv vodi i Registar arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske, Upisnik arhiva, Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva kao i Popis stvaratelja dokumentarnog i arhivskog gradiva u nadležnosti arhiva. Prethodno navedene evidencije objavljuju se u strojno čitljivom obliku. Strojno čitljiv oblik je oblik datoteke strukturiran tako da ga programska aplikacija može lako identificirati, prepoznati i iz njega izdvojiti određene podatke, uključujući pojedinačne podatke i njihovu unutarnju strukturu. Pravilnik o vođenju evidencija u arhivima donosi ministar nadležan za kulturu.

Člankom 37. propisano je da državne arhive osniva Republika Hrvatska. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati svoj arhiv. Više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati zajednički arhiv, a međusobne odnose urediti ugovorom. Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne osnuje svoj arhiv, poslove skrbi o njezinu gradivu o njenom trošku obavlja područni državni arhiv nadležan za područje te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Specijalizirane i privatne arhive mogu osnivati druge pravne i fizičke osobe, sukladno odredbama ovoga Zakona i drugih propisa. Arhiv u sastavu osniva pravna osoba kako svoju podružnicu, odnosno kao svoju ustrojstvenu jedinicu.

Člankom 38. propisuju se uvjeti za osnivanje arhiva: osiguran potreban i primjeren radni i spremišni prostor, te odgovarajuća oprema, osiguran potreban broj stručnoga arhivskog osoblja i osigurana novčana sredstva za osnivanje i početak rada arhiva, kao i sredstva za njegov rad. Određuje se da postojanje uvjeta za osnivanje arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te specijaliziranih i privatnih arhiva, utvrđuje rješenjem ministarstvo nadležno za poslove kulture, protiv kojeg rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom. Propisuje se da ministar nadležan za kulturu donosi pravilnik kojim se propisuju uvjeti smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, te broj i struktura stručnog osoblja arhiva.

Člankom 39. određuje se da se sredstva za rad državnih arhiva osiguravaju u državnom proračunu, dok sredstva za rad ostalih arhiva osiguravaju njihovi osnivači. Propisuje se da prostor za rad i spremišni prostor područnih državnih arhiva osiguravaju gradovi u kojima arhiv ima svoje sjedište, a opremu im osigurava Republika Hrvatska. Određuje se da jedinice lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave koje nisu osnovale svoje arhive, predaju državnom arhivu svoje gradivo, te snose troškove preuzimanja, smještaja, čuvanja, obrade i zaštite svoga arhivskog gradiva. Propisuje se da se uzajamne obveze utvrđuju ugovorom između državnog arhiva i jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave čije se gradivo čuva u državnom arhivu. Sredstva za rad arhiva osiguravaju se i prihodima od obavljanja djelatnosti arhiva i na drugi način u skladu sa zakonom.

Člankom 40. propisuje se da odluku o prestanku rada arhiva donosi osnivač arhiva uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove kulture. Odlukom o prestanku rada arhiva određuje se tko preuzima dokumentarno i arhivsko gradivo arhiva koji je prestao s radom.

Člankom 41. određuje se da državnim arhivom koji je osnovan kao pravna osoba upravlja ravnatelj arhiva. Propisuje se da se ravnateljem državnog arhiva, temeljem predloženog

programa rada, može imenovati osoba koja ima završen sveučilišni diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, najmanje tri godine rada u arhivu ili najmanje pet godina rada u području kulture, znanosti i obrazovanja te položen stručni ispit iz arhivske struke, odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava druge uvjete utvrđene statutom arhiva. Ravnateljem državnog arhiva može se imenovati i osoba koja nije položila stručni ispit iz arhivske struke, ako se na temelju dosadašnjeg rada može očekivati da će s uspjehom voditi državni arhiv i uz obvezu polaganja stručnog ispita u roku od 18 mjeseci od dana imenovanja. Naime, ako bi bio stavljen kraći rok, osoba koja mora položiti stručni ispit ne bi imala mogućnost odraditi najmanje godinu dana radnog, odnosno pripravničkog staža s punim radnim vremenom u arhivskoj struci u trenutku podnošenja prijave, kako je to propisano za polaganje stručnog ispita u arhivskoj struci. Ravnatelja Hrvatskog državnog arhiva imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za kulturu. Ravnatelje područnih državnih arhiva imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu, dok ravnatelje ostalih arhiva imenuje i razrješava osnivač. Ravnatelji arhiva imenuju se na četiri godine na temelju javnog natječaja i mogu biti ponovno imenovani.

Člankom 42. propisuje se da državni arhivi s više od dvadeset zaposlenika imaju upravno vijeće koje obavlja sljedeće poslove: donosi program rada arhiva i nadzire njegovo izvršavanje, usvaja financijski plan, donosi izvješće o izvršenju programa rada arhiva, donosi izvješće o izvršavanju godišnjeg financijskog plana, donosi statut arhiva uz suglasnost osnivača, daje osnivaču i ravnatelju arhiva prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima i obavlja druge poslove određene zakonom ili statutom arhiva. Upravno vijeće ima pet članova od kojih četiri imenuje osnivač državnog arhiva, a jednog biraju zaposlenici sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi. Za člana upravnog vijeća osnivač državnog arhiva može imenovati osobu koja ima završen sveučilišni diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, te tri godine rada. Način rada Upravnog vijeća pobliže se uređuje statutom arhiva.

Člankom 43. određuje se da arhivi imaju stručno vijeće. Stručno vijeće raspravlja o stručnim pitanjima rada arhiva, razmatra i predlaže programe rada, razmatra izvješća o radu, daje mišljenja i prijedloge u vezi s načinom i organizacijom obavljanja poslova iz djelatnosti arhiva, razvojem djelatnosti te obavlja i druge stručne poslove u skladu sa statutom arhiva. Član stručnog vijeća arhiva može biti zaposlenik arhiva koji ima završen najmanje preddiplomski sveučilišni ili stručni studij ili s njim izjednačen studij. Sastav stručnoga vijeća utvrđuje se statutom arhiva, odnosno pravne osobe u čijem se sastavu arhiv nalazi.

Člankom 44. propisano je da arhiv u sastavu ima voditelja. Voditelj arhiva u sastavu pravne osobe kojoj je osnivač Republika Hrvatska mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj državnog arhiva, a voditelj arhiva u sastavu pravne osobe kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora imati završen sveučilišni diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij. Voditelja arhiva u sastavu imenuje i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je arhiv.

Člankom 45. propisuje se da stručne poslove u arhivima obavlja stručno osoblje u arhivskim i drugim stručnim zvanjima. Stručna arhivska zvanja i druga zvanja u arhivskoj struci te uvjete i način njihova stjecanja propisuje pravilnikom ministar nadležan za kulturu. Određuje se da ministar nadležan za kulturu donosi rješenje o stjecanju viših stručnih arhivskih zvanja i drugih viših zvanja u arhivskoj struci u skladu s odredbama pravilnika o stručnim arhivskim

zvanjima i drugim zvanjima u arhivskoj struci te uvjetima i načinu njihova stjecanja, uz stručno mišljenje Hrvatskog arhivskog vijeća. Propisuje se da protiv navedenog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Člankom 46. određeno je da upravni nadzor nad radom arhiva čiji je osnivač Republika Hrvatska obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture. Upravni nadzor nad radom ostalih arhiva obavljaju uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave, odnosno ured Grada Zagreba nadležan za poslove kulture. Propisuje se da stručni nadzor nad radom Hrvatskog državnog arhiva obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture, dok stručni nadzor nad radom područnih državnih arhiva i arhiva kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obavlja Hrvatski državni arhiv. Stručni nadzor nad radom privatnih i specijaliziranih arhiva obavljaju nadležni državni arhivi.

Člankom 47. propisuje se da je Hrvatsko arhivsko vijeće savjetodavno tijelo ministra nadležnog za kulturu koje obavlja savjetodavne i stručne poslove u arhivskoj djelatnosti prema odredbama ovoga Zakona, a osobito: raspravlja o općim pitanjima iz arhivske djelatnosti, daje preporuke i mišljenja o unaprjeđenju djelatnosti, potiče unaprjeđenje normi i propisa od značaja za arhivsku djelatnost, razmatra i predlaže programe razvoja arhivske djelatnosti, razmatra programe rada i godišnja izvješća o radu državnih arhiva, daje mišljenje o potrebi i uvjetima za osnivanje arhiva, daje ministru nadležnom za kulturu stručno mišljenje o stjecanju viših stručnih arhivskih zvanja i drugih viših zvanja u arhivskoj struci, obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima. Hrvatsko arhivsko vijeće ima sedam članova od kojih je jedan predsjednik Vijeća. Predsjednika i druge članove Hrvatskog arhivskog vijeća imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu. Za predsjednika i druge članove Hrvatskog arhivskog vijeća mogu se imenovati osobe koje su istaknuti stručnjaci u području arhivske djelatnosti. Ministar nadležan za kulturu pokreće postupak imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga arhivskog vijeća pozivom arhivima, strukovnim udrugama i drugim osobama povezanim s arhivskom djelatnošću da podnesu pisane i obrazložene prijedloge osoba za izbor predsjednika i članova Hrvatskoga arhivskog vijeća. Javni poziv objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove kulture, a rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 15 dana od dana objave javnog poziva. Mandat članova Hrvatskoga arhivskog vijeća traje četiri godine. Određuje se da Hrvatsko arhivsko vijeće donosi poslovnik o svome radu. Stručne i administrativne poslove za Hrvatsko arhivsko vijeće obavljaju stručne službe ministarstva nadležnog za poslove kulture.

Člankom 48. određuje se da će se aktivnosti i mjere kojima će se osigurati uvjeti za daljnji razvoj arhivske djelatnosti u skladu s ciljevima i odredbama ovoga Zakona urediti Nacionalnim planom razvoja arhivske djelatnosti. Navedeni plan donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za poslove kulture.

Člancima 49. i 50. propisuju se prekršajne odredbe.

Člankom 51. propisuje se da će se postupci započeti prema odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 105/97, 64/00, 65/09, 125/11 i 46/17) dovršiti prema odredbama toga Zakona.

Člankom 52. određuje se da su državni arhivi dužni u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoj rad, poslovanje i opće akte s odredbama ovoga Zakona. Tijela javne vlasti dužna su opće akte, kojima se uređuju pitanja od značaja za upravljanje

javnim dokumentarnim i arhivskim gradivom, uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Člankom 53. određuje se da će ministar nadležan za kulturu u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnike iz članka 6. stavka 2., članka 21. stavka 13., članka 36. stavka 4., članka 38. stavka 4. i članka 45. stavka 4. ovoga Zakona. Do stupanja na snagu novih pravilnika primjenjivat će se: Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva (Narodne novine, broj 67/99), Pravilnik o predaji arhivskog gradiva arhivima (Narodne novine, broj 90/02), Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva (Narodne novine, broj 90/02), Pravilnik o evidencijama u arhivima (Narodne novine, broj 90/02 i 106/07), Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (Narodne novine, br. 63/04 i 106/07), Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja arhiva (Narodne novine, broj 65/04), Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u arhivskoj struci (Narodne novine, broj 107/10) i Pravilnik o stručnom usavršavanju i provjeri stručne osposobljenosti djelatnika u pismohranama (Narodne novine, broj 93/04).

Člankom 54. određuje se rok u kojem je ministarstvo nadležno za poslove kulture dužno predložiti Vladi Republike Hrvatske Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti.

Člankom 55. propisuje se da rok za predaju arhivskog gradiva u digitalnom obliku koje je nastalo prije stupanja na snagu ovoga Zakona, počinje teći danom stupanja na snagu pravilnika o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva.

Člankom 56. određuje se da osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju stručne poslove u arhivima nastavljaju s radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona.

Člankom 57. određuje se da su stvaratelji i imatelji javnoga arhivskog gradiva nastalog do 30. svibnja 1990. godine dužni osigurati njegovu dostupnost sukladno odredbama ovoga Zakona do predaje toga gradiva nadležnom državnom arhivu.

Članak 58. je završna odredba kojom se propisuje da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 105/97, 64/00, 65/09, 125/11 i 46/17).

Člankom 59. propisuje se stupanje na snagu Zakona.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona financijska sredstva su osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 7. sjednici, održanoj 14. veljače 2018. godine, prihvatio Prijedlog zakona o arhivskom gradivu i arhivima te je uputio predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi priprema Konačnog prijedloga zakona. Razlike između rješenja koja se predlažu u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona su sljedeće.

U Konačnom prijedlogu zakona u odnosu na Prijedlog zakona, kroz cijeli tekst Konačnog prijedloga promijenjeni su pojmovi „ministra kulture“ i „Ministarstva kulture“ u općenite pojmove „ministar nadležan za kulturu“ i „ministarstvo nadležno za poslove kulture“. Također je u Konačnom prijedlogu zakona u članku 7. stavku 3. (sada članak 8. stavak 3.) promijenjen broj članka koji upućuje na Pravilnik te je naveden članak 6. stavak 2. Konačnog prijedloga zakona. Nadalje, u članku 15. stavku 3. (sada članak 16. stavak 3.) Konačnog prijedloga zakona dopunjena je odredba na način da je dodan tekst: „privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi“. U članku 17. (sada članak 18.) Konačnog prijedloga Zakona, zamijenjena su mjesta stavcima 4. i 5. te je u novom članku 55. Konačnog prijedloga Zakona propisano da za arhivsko gradivo koje je nastalo prije stupanja na snagu ovoga Zakona, rok iz za predaju javnog arhivskog gradiva nadležnom arhivu počinje teći danom stupanja na snagu pravilnika kojim se uređuje upravljanje dokumentarnim gradivom izvan arhiva. U članku 24. stavku 1. (sada članak 25. stavak 1.) kao suvišne brisane su riječi: „i to rješenje izvršiti“. Nadalje, u članku 29. stavku 2. (sada članak 30. stavak 2.) navedeni su puni nazivi svih arhiva označenih tim člankom. U obrazloženju odredbe članka 35. (sada članka 36.) pojašnjeno je što podrazumijeva „strojno čitljiv oblik“, a brisana je riječ „otvoreni“. Također u obrazloženju odredbe članka 40. (sada članak 41.) obrazložen je rok za polaganje stručnog ispita iz arhivske struke za osobu koja je imenovana ravnateljem državnog arhiva bez položenog ispita. Sve navedene promjene predložio je Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora.

Nadalje, u Konačnom prijedlogu zakona preuređena je odredba članka 17. stavka 4. (sada članak 18. stavak 4.), a na prijedlog zastupnika Hrvatskoga sabora Marka Sladoljeva, na način da je određeno da je javno arhivsko gradivo koje nije označeno stupnjem tajnosti sukladno propisima kojima se uređuje tajnost podataka, a sadrži projektnu i tehničku dokumentaciju šticećenih i vojnih objekata, industrijskih postrojenja, infrastrukturnih objekata i sl. te podatke o prirodnim i strateškim bogatstvima od značaja za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske, a koje je predano u nadležni arhiv, dostupno po isteku roka od 40 godina od nastanka.

Na odredbe članka 17. stavka 5. (sada 18. stavka 5.) također su imali primjedbe Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu, zastupnik Hrvatskoga sabora Nikola Grmoja te zastupnik Hrvatskoga sabora Stjepan Ćuraj, te je navedena odredba preformulirana uvažavajući citirane prijedloge. Također prihvaćanjem prijedloga zastupnika Hrvatskoga sabora dr. sc. Zlatka Hasanbegovića na odredbu članka 17. stavka 5. (sada članak 18. stavak 5.) brisane su riječi: „i druge tajne podatke“.

Na prijedlog zastupnika Hrvatskoga sabora Stjepana Ćuraja iz članka 19. stavka 2. Konačnog prijedlog zakona (sada članak 20. stavak 2.) brisane su riječi „tako da je sudjelovala u kršenju ili ograničavanju ljudskih prava i temeljnih sloboda trećih osoba“ čime je uklonjena dvojba o identitetu osobe ili institucije koja će utvrđivati kršenje ili ograničavanje ljudskih prava i temeljnih sloboda trećih osoba.

Nadalje, u tekstu Konačnog prijedloga zakona brisana je odredba članka 6. stavka 2. koja se odnosila na odgovornost tijela javne vlasti za ispunjenje obveza propisanih ovim

Zakonom i kada za to tijelo određene poslove obavljaju druga tijela ili druga pravna ili fizička osoba kao nepotrebna s obzirom da prema općem načelu obveznog prava postoji odgovornost za izbor izvođača radova, a odredba bi se mogla tumačiti i u smislu prebacivanja obveza na treće osobe. Imajući u vidu da je javno arhivsko gradivo, arhivski fond, u načelu nedjeljiv i da čini cjelinu, unesena je odredba novog članka 7. kojom se uređuje i osigurava nedjeljivost javnog arhivskog gradiva, a koji glasi „Gradivo nastalo djelovanjem i radom tijela javne vlasti ili drugog stvaratelja čini cjelinu (arhivski fond) i u pravilu se ne može dijeliti. Dokumentarno gradivo može se dijeliti ili spajati zbog promjene unutarnjeg ustrojstva stvaratelja, prenošenja dijela ili svih njegovih poslova na drugog stvaratelja, zbog preuzimanja dijela ili svih poslova drugog stvaratelja, a uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnog državnog arhiva. Tijelo javne vlasti ili osoba koja donosi odluku o podjeli ili spajanju dokumentarnog gradiva dužna je utvrditi korisnika za svaki dio ovako podijeljenog ili spojenog dokumentarnog gradiva koji preuzima obveze zaštite i očuvanja dokumentarnog i arhivskog gradiva koje su za stvaratelja gradiva propisane ovim Zakonom.“

U svrhu osiguranja pravne osnove za upravljanje arhivskim gradivom koje je zaštićeno nekim od prava intelektualnog vlasništva (npr. autorskim i srodnim pravima) a u vlasništvu je Republike Hrvatske, u tekst Konačnog prijedloga zakona unesena je odredba članka 16. stavka 4. koja glasi: „Ako je arhivsko gradivo zaštićeno nekim od prava intelektualnog vlasništva, ili sadrži prava različitih nositelja prava, pri čemu je barem jedan nositelj tijelo javne vlasti i/ili Republika Hrvatska, takvo gradivo može se iznimno u svrhu gospodarskog korištenja predati na upravljanje pravnim osobama koje su ovlaštene ostvarivati prava ostalih nositelja prava intelektualnog vlasništva, te bez kojih gospodarsko korištenje ne bi bilo moguće. Tijelo javne vlasti ili Republika Hrvatska putem ministarstva nadležnog za poslove kulture dužno je o takvom gospodarskom korištenju zaključiti odgovarajući ugovor o povjeravanju obavljanja djelatnosti za račun tijela javne vlasti ili Republike Hrvatske, a koji će naročito sadržavati uvjete pod kojima se navedeno gradivo može gospodarski koristiti, rok na koji se ugovor zaključuje, visinu eventualnih troškova obavljanja djelatnosti, te odnos između prava intelektualnog vlasništva koja su sadržana na navedenom arhivskom gradivu“. U članku 18. stavku 4. brisane su riječi: „do stupanja na snagu ovoga Zakona“. U članku 19. stavku 2. riječ: „zakonom“ zamijenjena je s riječju: „propisom“, s obzirom da će na snagu stupiti i određeni propisi Europske unije koji se izravno primjenjuju u Republici Hrvatskoj. Članci 21. i 22. preuređeni su na način da se isti primjenjuju i na archive jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadalje, u članku 22. dodan je novi stavak 7. koji propisuje da protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. Također, u članku 33. stavku 1. podstavku 8. riječi: „savjetovanja sa zainteresiranom javnošću“ zamijenjene su riječima: „savjetovanja s javnošću“, a sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama. Nadalje, u članku 50. stavku 1. podstavku 1. i 2. izmijenjene su odredbe na način da je određeno da će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 20.000,00 kuna kazniti za prekršaj pravna osoba koja javno arhivsko ili dokumentarno gradivo preda tijelu javne vlasti ili privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi, a ne obavijesti o tome nadležni državni arhiv (članak 16. stavak 5.), te koja kao producent audiovizualnih djela Hrvatskom državnom arhivu ne preda distribucijsku kopiju proizvedenog djela s odgovarajućom dokumentacijom ili ne preda u godini dana nakon prvog javnog prikazivanja izvorno gradivo snimljenog audiovizualnog djela (članak 17. stavci 1. i 2.). Iste odredbe su izmijenjene s obzirom da opis kažnjivog ponašanja mora biti jasan i precizan uvažavajući načelo određenosti bića djela. Također, brisani su podstavci 4. i 5. članka 50, s obzirom da nije uobičajeno i svrsishodno propisivati prekršajnu odgovornost za slučajeve za koje je već propisana građansko-pravna odgovornost, ništetnog pravnog posla, u

slučaju postupanja koja su protivna članku 27. stavcima 2. i 4. Nacrta. Nadalje, izmijenjena je odredba članka 53. stavka 1. na način da se propisuje da će ministar nadležan za kulturu donijet u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 6. stavka 2., članka 21. stavka 13., članka 36. stavka 4., članka 38. stavka 4. i članka 45. stavka 4. ovoga Zakona. Ovime je ujednačen rok za donošenje svih pravilnika, s obzirom da se radi o pravilnicima čije su odredbe međusobno povezane u pogledu cjelovitog učinka propisa, tako da je potrebno planirati njihovo istodobno donošenje.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Primjedbe i prijedlozi na Prijedlog zakona izneseni na raspravi u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima tijekom prvoga čitanja ugrađeni su u tekst Konačnog prijedloga zakona, pri čemu određeni prijedlozi nisu prihvaćeni te se obrazlažu razlozi.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora predložio je preciznije urediti odredbu članka 7. stavka 2. (sada članak 8. stavak 2.) Nacrta prijedloga zakona. Vezano uz navedeni prijedlog, Ministarstvo kulture je ponovno konzultiralo arhivsku struku te je utvrđeno da odredba članka 8. stavka 2. na dovoljan jasan način propisuje oblik pretvorbe dokumentarnog gradiva u drugi oblik.

Zastupnica Hrvatskog sabora Marija Jelkovic, predložila je da se u članku 26. (sada članak 27.) Konačnog prijedloga Zakona briše stavak 5. kojim je određeno da je pravni posao sklopljen suprotno odredbama toga članka, ništetan, iz razloga što je nemoguće kontrolirati sklapanje pravnih poslova sukladno navedenom članku. Vezano uz navedeni prijedlog, Ministarstvo kulture isto nije prihvatilo iz razloga što postoji Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskog gradiva iz kojeg je moguće vidjeti da je došlo do promjene vlasnika odnosno posjednika privatnog arhivskog gradiva. Smatramo da je u navedenoj odredbi opravdano postojanje pravnog instituta ništetnosti pravnog posla koji je suprotan izričitoj zakonskoj odredbi o pravu prvokupa.